ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՊՈԼՍՈՅ համար, տարեկան 70 ղրշ. վեցամսեայ 35 ղրշ. Եռամսեայ 20 ղրշ. — ԳԱՒԱՌՆԵՐՈՒ համար, տարեկան 90 ղրշ. Վեցամսեայ 45 ղրշ. Եռամսեայ 25 ղրշ. — ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆԻ համար, Տարեկան 25 ֆր. Վեցամսեայ 13 ֆր.:
ԿԱՆԽԻԿ ՎՃԱՐՈՂԸ ՄԻԱՅՆ ԲԱԺԱՆՈՐԴ Է

ՁԵՌՔԷ 10 ՓԱՐԱ

ԾԱՂԻԿ
ՕՐԱԳԻՐ

"زاغيك" ارمنيجه يومى وسياسى غزته در

ԽՄԲԱԳՐԱՏՈՒՆ
Ղալաթիա, Գուրջունլու խան, թիւ 7
ՍԱԳԱՆԵԱՆ ՏՊԱՐԱՆ

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ուղղուած ամէն թղթակցութիւն պէտք է ճակիրճ գրուած ըլլայ:

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ուղղուած ամէն գրութիւն ետ չի տրուիր:

Bureaux de la rédaction du Journal Arménien DZAGHIK
Galata, Kourchounlou han, N. 7 Cons/ple.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ԿԸ ՍԿՍԻՆ
ԱՄԷՆ ԱՄՍՈՅ 1ԻՆ, 10ԻՆ ԵՒ 20ԻՆ

ԺԶ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 538 | "ԾԱՂԻԿ" ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԷՆ ԻՐԻԿՈՒՆ | 20 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1902 ՈՒՐԲԱԹ

ԱՂՔԱՏԱԽՆԱ՞Մ ԹԷ ՀԻՒԱՆԴԱԽՆԱՄ

Աղքատախնամները չատ նոր կազմակերպութիւններ մը չեն մեր մէջ, իրենց իրր մարմին մը գոյութեամբը, իսկ իրր նպաստի գործ մը, թէ՛ աղքատներուն եւ թէ հիւանդ աղքատներուն համար, բնական է, այնքան հին կրնան ըլլալ, որքան հին է մերձաւորին սէրը մարդուս մէջ:

Խնդիրը սակայն զոր կ'ուզեմ չօշափել, ո՛չ մեր Աղքատախնամներուն որքան հին ըլլալն է, ոչ ալ անոնց այս կամ այն արարքի մասին գովեստ մը կամ պարսաւ մըն է: Խնդրոյ նիւթ ընելիքս սկզբունքի պարագայ մըն է լոկ եւ որ մանաւանդ այս օրերուս կարեւոր թաղի մը մէջ վիճաբանութեան նիւթ եղած է: Կը հարցուի թէ Պոլսոյ զանազան թաղերուն մէջ գտնուած Աղքատախնամները Աղքատախնամնե՞ր են բառին բուն իմաստովը, թէ ոչ աւելի հիւանդ խնամողներ կամ թէ ո՞րը պէտք է ըլլան ամէնէն աւելի: Ահա սկզբունքի խնդիր մը որուն չուրջ յայտնուած կարծիքներ բոլորովին իրարու հետ հաշտ չեն եւ միւս կողմէն ալ, հետեւաբար, Աղքատախնամները յստակ կերպով չեն գիտեր թէ ինչ է իրենց պարտականութիւնը հանդէպ հիւանդին կամ աղքատին:

Եթէ գործը իր արտաքին երեւոյթէն դատել ուզենք, եթէ ակնարկուած մարմիններուն ունեցած անունէն նաեւ իրենց դերը ճշդենք, այն ատեն անոնք աւելի աղքատը խնամողներ են, բան մը որ բնականն ալ պիտի ըլլար, իսկ եթէ իրողութիւնը նկատողութեան առնենք, մեր աղքատախնամները աւելի հիւանդ աղքատները խնամողներ են, առողջ աղքատներուն համար հոգատարութիւն մը թերեւս աւելորդ նկատելով: Զարմանալի չէ ասիկա. որովհետեւ ժողովուրդի մը աշխարհահայեցողութիւնը կ'արտայայտուի իր բոլոր գործերուն մէջ. չէ՞ մի որ մենք ընդհանրապէս հիւանդ աղքատները կ'ուզենք նայիլ, առողջ աղքատներուն խնամքը երեսի վրայ ձգելով:

Այսպէս պէտք չէր որ ըլլար սակայն: Եթէ հիւանդ աղքատները խնամուելով կրնան առողջանալ, առողջ աղքատներն ալ երեսի վրայ ձգուելով կրնան հիւանդանալ. ոչ մէկը այս մասին կրնայ առարկութիւն մը ընել: Ուրեմն, ահա թէ ինչ կը մտածեմ մեր Աղքատախնամներուն նկատմամբ:

Մեր աղքատախնամները պէտք է ըլլան գերազանցապէս աղքատ խնամող մարմիններ, ըլլայ այդ աղքատը առողջ կամ հիւանդ, եւ պիտի բուժ մանաւանդ առողջ հիւանդը:

Արդէն ունինք Ս. Փրկչեան Հիւանդանոցը, որուն մէջ կրնան տեղ ունենալ բոլոր իրապէս աղքատ հիւանդները, հետեւաբար ասոնք բոլորովին մէջտեղը չեն մնացած, նոյն իսկ եթէ աղքատախնամներն ալ գոյութիւն չունենան. մինչդեռ այն միւս տեսակի հիւանդները առողջ աղքատները, բոլորովին լքուած վիճակի մը կ'ենթարկուին եթէ Աղքատախնամը երես դարձնէ իրենցմէ. իրենց այդ պարագային միակ բան մը կը մնայ ընելիք. կամ հիւանդանալ, որ Աղքատախնամին կամ Հիւանդանոցին պաշտպանութիւնը վայելեն, կամ ամէն արժանապատուութեան զգացում, անհատական պատիւ ոտքի տակ առնելով մուրալ սպրդապէս:

Ամէն փորձառութիւն զոր Աղքատախնամի անդամակցող անձեր, իրենց պաշտօնավարութենէն ստացած են, աս է որ Աղքատախնամները պէտք է աղքատախնամ միայն բառին իսկական իմաստով եւ հիւանդ աղքատի հոգատարութիւնն ալ կատարեն ատոր յարակից կերպով միայն:

Արդէն աղքատ դասակարգերու մէջ, հիւանդութեանց 95 %-ը պէտք է չքաւորութեան, նիւթական բացարձակ զրկանքի մը վերագրել. Ձմռան եղանակին երբ մէկը իր արդէն անբաւական սննդառութեան հետ ենթարկուի նաեւ ցուրտին խստութեանց, ոչ ածուխ ունենալով վառելու, ոչ կօշիկ ոտքերը ձիւնին ու անձրեւին դէմ պաշտպանելու, ոչ վերարկու մը կռնակը քիչ մը տաքցնելու, անխուսափելի է որ այդպիսի մէկը ուշ կամ կանուխ պիտի հիւանդանայ: Արդ, հեգնութիւն մը չէ՞ սպասել, որ առողջ մէկը կօշիկ, ածուխ, կամ անհրաժեշտ սնունդ չունենալուն համար հիւանդանայ, եւ անգամ մը որ հիւանդացաւ, քովը երթանք եւ հարցնենք թէ սնունդի, ածուխի, կօշիկի եւն. պէտք ունի՞:

Ժամանակին չեղած բարեբարութիւն մը, յաճախ կրնայ աւելորդ իսկ նկատուիլ, եթէ ոչ անբարոյացուցիչ: Աչքի առջեւ բերէք սա տեսարանը: Բազմանդամ ընտանիքի մը բազմակարօտ հայրը, որ օրն ի բուն աշխատելով ծայրը ծայրին սնունդ մը հազիւ կրնայ հայթայթել իրեններուն համար, անկարող է նոյն իսկ իր մարմինը պաշտպանել սաստիկ ցուրտին դէմ: Աղքատախնամը որ հիւանդ աղքատներ կը փնտռէ, իր հոգատարութիւնը չցայլելու համար, բնական է բնաւ մօտէն անգամ չանցնիր այդ բազմակարօտ ընտանիքը իր բազմահոգ հայրովը, չ'ուզեր պզտիկ օժանդակութիւն մը ընել հոգերով բանաւորուած եւ աշխատող հօրը, եւ կը սպասէ որ անիկա մէկ կողմէն իր տառապանքին տակ կքած, միւս կողմէն ալ կրած զրկումներէն եւ չարքաշութիւններէն սպառած, հիւանդ անկողին կ'իյնայ, ա՛լ անկարող իր բազմանդամ ընտանիքին հոգերը գոհացնելու: Նոյն իսկ այն վայրկեանէն որ մարդը կը հիւանդանայ, լուրը կը հասնի արդէն Թաղ. Խորհրդարանը, եւ Աղքատախնամին կողմէ բժիշկ կ'երթայ հիւանդ մարդուն որ հակառակ աշխատութեան հերոս մը ըլլալուն, պարտուած է, գուցէն պզտիկ օժանդակութիւն մը եղած չըլլալուն համար իրեն: Ուրեմն ո՛չ խղճի, ո՛չ ալ բանականութեան հետ կրնայ հաշտ ըլլալ Աղքատախնամներուն անտարբերութիւնը առողջ աղքատներուն հանդէպ, մինչեւ որ անոնք հիւանդանան:

Աղքատախնամները, ամէնէն առաջ եւ ամէնէն աւելի աղքատները խնամողները պէտք է ըլլան, աղքատ հիւանդներուն համար արդէն ունինք հիւանդախնամ հաստատութիւն մը, Ս. Փրկչեան Հիւանդանոցը:

Մ. Տ.

ՄԱՐԴԻԿԸ... ԲՈՐԲՈՔԵՐ ԵՆ

Այո՛, բորբոքեր են ինչ՛ մարդիկը, սակայն բորբոքումն ու զայրոյթը յայտնելու արտայայտելու եղանակները կը տարբերին մարդէ մարդ: Այս մարդիկը որոնց խօսքը ընելու տանջանքը յանձն կ'առնեմ այսօր ալ, իրենց բորբոքումը լատինական վարպետորդիութեամբ մը ծաղրածութեան ու քաչքչուքի միջոցաւ երեւան բերած են: Երէկուան «Սուրհանդակ» լրագիրը աղտոտ եւ ազնուութենէ բացարձակապէս զուրկ լեզու մը գործածած էր մասնաւորաբար իմ ստորագրութեան նկատմամբ, լեզու մը՝ որուն նկարագիրը ու ոգին պիտի պարզեմ այսօր, մի միայն ցոյց տալու համար թէ այդ կարգի մարդիկ որոնք Կրօնքի, Հաւատքի, Բարոյականի պէս բաներու պաշտպանութիւնը ստանձնել կը կարծեն, որքա՜ն ստորին խաւերու մէջ տապլտկող սողուններ են տակաւին, եւ հետեւապէս՝ որքա՜ն հեռու, որքա՜ն հակոտնեայ դիրքի մը մէջ են բաղդատմամբ Կրօնքին ու Հաւատքին ու Բարոյականին գերազանց բարձրութիւններուն: Ու կանխաւ ըսեմ որ եթէ ես ալ ստիպուիմ քիչ մը սանձարձակ լեզու մը գործածել այս առթիւ, իրենցմէ հազա՛ր անգամ նուազ դատապարտելի պիտի ըլլամ, որովհետեւ ես՝ պիտի ըսեմ ինչ որ զգամ ու խորհիմ իրենց նկատմամբ, մինչդեռ իրենք իմ մասիս զգացածնին ու խորհածնին ծածկած են, ու յայտարարած են այն բաները միայն զորս նպաստաւոր դատած են իրենց նիւթական չահերուն, լոկ նիւթակա՛ն չահերուն: Եւ այս կարգի մարդերէն պէ՛տք է վախնալ բնականաբար, անոնք իրենց նիւթականին կը զոհեն ամէն բան:

* * *

«Սուրհանդակ» անուն լրագիրին անորակելի խմբագիրները բնականաբար իրենց տնօրէն էֆէնտիին թելադրութեամբ նախ սկսան հակառակ գրել վարդապետի մը, միայն ու միայն անո՛ր համար որ, իրենց «հասկնալու» ու «խորհելու» անհագին կարողութեամբ դատեցին թէ, պէտք է հակառակ գրել վարդապետին, պէտք է դատապարտել վարդապետը, պէտք է պաշտպան ձեւանալ հաւատալիքներու, պէտք է հարուածող ներկայանալ «անհաւատ»ութիւններու, ցատ լրագիր ծախելու համար: Երբ այս զարչ անբարոյականութեան կցուին նաեւ կարդացուած բան մը չհասկնալու ցաւագարութիւնը եւ բան մը բնաւ չհարցուցած դատապարտելու աղտոտ յանդգնութիւնը, այն ատեն, կը կարծեմ թէ, կ'՛րնայ մարդ ան տանելի վիճակին որուն դատապարտուած կը զգա՛ն այսօր ինքզինքնին «Սուրհանդակ»ի Պ. խմբագիրները:

Զօրեքչաբթի օրը «Եղբայրութիւն» խորագրով յօդուածի մը մէջ, ես՝ իր վերջին խօսք հաստատած էի թէ ինչպէս Կորիւն վարդապետի խնդիրը վերցած է ալ մէջտեղէն, եւ ինչպէս Ս. Պատրիարքը գիտցած է լաւագոյն եւ ճշգագոյն լուծումը տալ այդ հարցին, ու այդ առթիւ բողոքած էր նաեւ «Մեղայագիր» ստորնացուցիչ բառին դէմ զոր՝ նորէն «Սուրհանդակ»՝ չէր վարանած տալու Կորիւն վարդապետի կողմէ Ս. Պատրիարքին ուղղուած գրութեան մը: Ես՝ պարզապէս հաստատելու համար իմ բողոքիս արդարացիութիւնը, ապացուցանելու համար թէ «մեղք» չկար որ «մեղայագիր» ըլլայ, հասկցնելու համար թէ Ս. Պատրիարքը երբե՛ք «մեղայագիր» չէ ուզած Կորիւն վարդապետէն որուն անմեղ ըլլալը գիտէ, այս բաներր ընելու համար է որ, այո՛, ես ձեռք անցուցի Կորիւն վարդապետի նամակը ու ա՛չքը խոթեցի «Սուրհանդակ»ի խմբագիրներուն, ճիզվիթական խեղճ վարպետորդիութեան այն գործիչներուն: Կորիւն վարդապետ չէ՛ իր նամակը հրատարակութեան տուողը. ե՛ս գտայ զայն, առի զայն, ձեռք անցուցի զայն, իմ լրագրողի՛ իրաւունքովս, ու հրատարակեցի, անմեղի մը անմեղութիւնը ապացուցանելու համար միայն, եւ կը կարծեմ թէ ոչ ոքի, մանաւանդ «Սուրհանդակ»ի խմբագիրներուն պարտաւոր չե՛մ երբեք բացատրելու թէ ուսկից գտայ, ուսկի՛ց առի, ձեռք անցուցի զայն: «Սուրհանդակ» ճիզվիթական վարպետորդիութիւն մըն ալ հո՛ս բրեր էր, այդ նամակին հրատարակութեան խնդրին մէջ, ըսելով. «Մէկ կողմ թողունք այն պարագան որ Ս. Պատրիարքին մատուցուած անհատական նամակ մը հրատարակութեան տալով, վարդապետ նոր պատասխանատուութիւն մը կը ծանրացնէ իր վրայ»: Ու այս խօսքերը ընելուն մէջ պիղծ ու թաքուն մեքենայութիւն մը կայ լարած: Կ'ուզուի անշուշտ անպատճառ հակառակեցնել Ս. Պատրիարքը Կորիւն վարդապետին. կ'ուզուի, կերպով մը, Ս. Պատրիարքին զայրոյթը հրաւիրել այն վարդապետին վրայ՝ զոր «Սուրհանդակ» չկրցաւ դատապարտել տալ ասկից առաջ, հակառակ տաժանքոտ կանչուըռտուքներուն, որովհետեւ, Ս. Պատրիարքն ալ ամէն ուղղամիտ անձի պէս չէր կրնար բնականաբար դատապարտել անմեղ մը:

«Սուրհանդակ»ի երէկուան գձուձ բանարկութիւններուն մէջ դեռ կային այս ու ասոր նման չատ մը զրպարտութիւններ, ամբաստանութիւններ, բայց ձրի՛ ամբաստանութիւններ, միշտ նոյն վարդապետին նկատմամբ եւ հարցումներ՝ որոնց մինչեւ հիմայ պատասխանած եմ արդէն չատոնց եւ պէ՛տք էր հասկնար: Զօրեքչաբթի օրը բացատրեցի թէ ինչո՛ւ համար Ս. Պատրիարքը դադրեցուց պաշտօնէ Կորիւն վարդապետը, ըսի թէ Ս. Պատրիարքը գիտէ ողջմտութեամբ գործել պէտք եղած ատեն, կրկնեցի թէ Ս. Պատրիարքը համոզուած է Կորիւն վարդապետին յօդուածներուն՝ «անհաւատ» դրութիւններ չըլլալուն, ինչպէս կ'ուզուէր կլլեցնել միամիտներու: Բայց «Սուրհանդակ» չէ հասկցեր ատոնք. պարտաւորութիւն չեմ զգար կրկնելու նորէն միեւնոյն բաները, մանաւանդ որ վարժապետ չեմ բարեբաղդաբար, ու ամէնէն աւելի չեմ ուզեր ինքզինքս սահմանափակել ու գերին ընել այս կարգի գձձութիւններու, այս կարգի անարգիլիք կախուներու որոնք պայաղի են ամէնէն առաջ, պայաղի՝ բառին բովանդակ լայնութեամբը:

* * *

Բայց քիչ մըն ալ պէտք է պարզինալ գծագրաբար, գոնէ այսօր, ա՛յս մարդոց հետ:

Խնդիրը հիմայ իմ անձիս վրայ է: Կորիւն վարդապետի խօսքը վերցած է մէջտեղէն:

«Սուրհանդակ» սա խօսքեր ըսեր էր աւասիկ.—

—«Ցոցուածագիրը պէտք է գիտնայ թէ իրեն այս տեսակ հաասկէն վեր գործերու մէջ մտնելուն չենք զարմանար, որովհետեւ դեռ մէկ քանի տարի առա՛ջ խոհարար մըն ալ միջակ գիրքով ինքնագիր վէպ մը հրատարակեց, եւ չզարմացանք»:

«Սուրհանդակ» ըսեր էր նաեւ.—

—«Դուցէ գտնուին զարմացողներ որ կեսական լանջքերու վրայ հիւանդալու եւ սիրահարական դէպքեր հիւսելու կոչուող տղաքներ կը փորձեն գրիչ չարժել այն տեսակ նիւթերու վրայ, որոնք փողոցներ չեն ծախուիր»:

«Սուրհանդակ» սա՛ ալ ըսեր էր.—

—«Արդեօք Զօլա բան մը ըսա՞ծ է այս մասին, կարծիք մը յայտնա՞ծ է»:

«Սուրհանդակ» ըսած էր դեռ.—

—«Ըսենք որ «Սուրհանդակ»ի մէջ իբրեւ «թիւրիմացութիւն» նշանակուած չեն մինչեւ հիմա եղած հրատարակութիւնները»:

Եւ ի վերջոյ «Սուրհանդակ» լրկտիօրէն յայտարարած էր.—

—«Վարդապետին ներուած ըլլալը գրութենէ յետոյ աւելցուած է. «Ներեւան՝ որ մինչեւ հիմա պատահածները պարզ թիւրիմացութիւններ են»» · բաներ՝ որոնք չատ լաւ կը բացատրեն գրուածին իմաստը՝ անոնց որոնք խորհելու եւ հասկնալու կարողութիւնն չեն բթացուցեր ո եւ է կերպով»:

Ու հոս կ'աւարտէր «Սուրհանդակ»ի պատասխանը իմ գրած յօդուածներուս: Ապիկարութեան, ծաղրածութեան, ուրացումի,—լա՛ւ ուշադրութիւն բառերուս,— եւ հայհոյութեանց չարք մը եղող այդ խօսքերը այդ հինգ պարբերութիւնները զորս մէջ բերի, բաւական են ինքնին, ամէն գիտող անձի ցոյց տալու աղտոտ հոգին այն մարդուն որուն գրիչը կրցած է առաջ երթալ այդ կարգի գրգռելի, բազմատեսա՛կ անբարոյութիւններ չարայարելու, — ծաղրածութիւն՝ բանալէնձ մէջ, ուրացում բռնած բաներու, եւ՝ հայհոյութիւն: Տեսնողը կամ աւելի ճիշդը տեսնել ուզողը կրնայ այդ տողերուն մէջ կարդալ տիրող բարոյականութեան պակասը, բաղդատելով միայն պատուականութիւնը հինգ իրերայաջորդ պարբերութիւններուն: Ես՝ կը լռեմ, որովհետեւ գծագրաբար խիղճս չի ներեր ինծի ասկից աւելի իջնելու, իջնելու մինչեւ հո՛ն՝ ուր կը գտնուին անոնք որոնք իմ հակառակորդներս կ'անուանեն ինքզինքնին:

Թէ ես «տղայ» եմ կամ ուրիշ բան մը, թէ ես «խոհարար»ի կը նմանիմ, թէ ես «կարողութիւն» ունիմ կամ ոչ, թէ ընտրած նիւթերս «հաասկէս», լայնքէս, տարիքէս, գլուխէս վեր են, վար են, ասոնք ո՛չ խօսք են ոչ ալ քննադատութիւն, ու ասոնք անպատճառ մարմնապէս զիս չատ լաւ քննած անձ մը իրենց հաղորդած ըլլալու է:

Իսկ այն պարագային գալով թէ, ես չեմ կրցած հասկնալ «Սուրհանդակ»ին այս բարձր գրութիւնները, որովհետեւ ո եւ է կերպով «բթացուցած» եմ թերեւս խորհելու ու հասկնալու «կարողութիւններս», գալով այս պարագային, «Սուրհանդակ»ին առաջին խմբագիրէն մինչեւ իրենց ամէնէն Բենիամինը, կրնան, եթէ հաճին, ձեռնարկել փորձարկութեան մը

Այն ատեն պիտի համոզուին թէ որքան կը սխալին եղեր անտեղի կասկածներ ունենալով իմ կարողութիւններուս մասին, որոնք՝ բարոյական թէ ֆիզիքական՝ կը զգամ թէ, իրենց լռութեանը մէջն են ամէնքն ալ, անխոփ . . .

ԲԱՐՍԵՂ ՇԱՀՊԱԶ

ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԸ
Ի՞ՆՉՊԷՍ ԿՐՆԱՅ ՆՊԱՍՏԱՒՈՐՈՒԻԼ

Ոսկեզօծ նախատոնիքի անհամոյ փորձէն ետքը, զոր այս կամ այն մարմինը կողմէ պիտի ուզէր փակցնել մեր բարի ժողովուրդին ճակտին, տակաւին կը կարծեմ որ անիկա պիտի ուզէր միշտ մտածողը ըլլալ իր անունովը յորջորջուած հաստատութեան համար, ինչ ալ ըլլար իր նիւթական վիճակը ընդհանրապէս:

Անհատ բարերարողներու ցանցառ բայց անտանելիօրէն փառասէր խումբին հանդէպ, ինչ պէտք հիմակ ալ կրկին վեր առնել հինգ կամ տասը փարայի բարերարութեան այն իրար յաջորդող ու միանմանական չարժումը որ սերունդէ սերունդ եկած կը չարունակէ միշտ աղօթքով մը խնկաւէտուած:

Ու կը կարծեմ որ ոսկեզօծ նախատոնիքի մը խնդիրը ըլլայ կամ ոչ, որ եւ է մարդ իրաւունք չի կրնար ունենալ աւելցուք ու քսակէն դուրս փախած քանի մը կտոր ոսկիով երջանիկ ու գովաբանուած մահ մը վաստկիլ: Զէ՛, աւելորդ են պարզապէս հոգեհանգստեան, ու օրհնեալ մարդու այնքան առատօրէն չաղլուած ներբողանքները, որոնք եղկ կեանքի մը բովանդակ աղտոտութիւններուն եւ անօգուտ ընթացքի մը վրայ վարդ սփռելու ծառայեն թերեւս, այնքան խաբերայօրէն: Օրինակներ չէին պակսեր բնաւ:

* * *

Ամիսներ առաջ — Պոլիս գտնուելու պահուս — «Ծաղիկ»ի առաջարկին պատասխանելով միամտօրէն կը սիրէի հաւատալ որ կարելի՞ էր արդեօք միջոցներ ստեղծել մեր ալյագաւան եղբայրակիցները ուղղակի յարաբերութեան մէջ դնելու հիւանդանոցին հետ: Որովհետեւ պէտք է ցաւով գիտել տամ որ անոնք՝ մեր ժողովուրդին այդ միւս դասը, մինչեւ այսօր ոչինչ չրաւ բարերարութեան ընդհանուր խնդիրներու ատեն:

Այս կէտը անգամ մըն ալ չեչտելու պահուս, աչքիս առջեւ կու գայ հիմակ Պոլիսէն դուրս մեր համայնքին մեծամասնութիւնը, գաւառացիները՝ որոնց մօտ կը գտնուիմ ես հիմակ:

Ու կը մտածեմ որ ուղղակի նպաստողներ եղած չեն գաւառացիները Ս. Փրկչեան Հիւանդանոցին: Իրաւ է որ անոնք ունին իրենց չատ մօտ աղքատներ, ու աւելիները չեն պակսիր իրենց չուրջէն իսկ օգտակար ըլլալու միջոցներ ճարելու, բայց ոչ մէկ կերպով գաւառացին մտածելու պէտքը զգացած է Հիւանդանոցին նպաստելու:

Կ'ըսեմ սակայն որ պատկառելի գումար մը պիտի կրնայ ձեռք բերուիլ տարուէ տարի. եթէ գաւառական եկեղեցիները բոլոր միւս պնակներուն հետ, ու անոնցմէ վեր, ունենային գանձանակ մըն ալ Հիւանդանոցին համար:

Ասիկա նոր զարկ մը պիտի տար մեր ժողովուրդին յայտնի մտադրութեան, միանգամայն սփոփանք տալէ աւելի պատապարեալներուն:

Ու այն ատեն Պոլսեցի ու գաւառացի ընդհանուր մեծամասնութեան մը բարեբարելու առատ յորդումին առջեւ, փառասիրութեան նողկալի ծնունդները պիտի 'փախ տան, ու պէտքը չպիտի ունենանք երբեք առատ առատ աղօթք ու խունկ չռայլելու այս կամ այն հօրուսի գերեզմանին չուրջը:

Այս կէտը սակայն իր արդարացումը կրնայ ունենալ, գովելու ու յիշատակ օրհնելու այս բարի փորձերը կրնան միշտ չարունակուիլ ալ:

Թէ միշտ անկեղծ եղած ենք, խունկն ու աղօթքը պարապը չեն մխացած. ասի չեմ կրնար ճշդել: Որի՞ հոգ սակայն:

Միայն կը կարծեմ այս առիթով ըսած ըլլալ որ գաւառացիները բան մը չը՞ պիտի ունենային նուիրելու Հիւանդանոցին:

Փորձը պիտի ցուցնէ սակայն թէ Հիւանդանոցը ինչպէ՞ս կրնայ նպաստաւորուիլ ընդհանուրին նպաստներովը, գաւառայիններն մէջը ըլլալով:

ԽՍՐՈՎ ՔԷՇԻՇԵԱՆ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՎԵՆԵԶՈՒԷԼԱ
ԻՐԱՒԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆԸ
ԱՆԱԿՆԿԱԼ ԴԺՈՒԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Նիւ-Եորքէն կը հեռագրեն դեկտ. 28 Թուով.— Ուաշինկդընի ձեռնհաս չրջանակներու մէջ յայտնուած կարծիքի մը համեմատ, մէկ կողմէ այն դիմադրութիւնը՝ որով Գերմանիա, վէճին իրաւարարական ատեանին յանձնուելէ առաջ, կը պահանջէ իր պահանջքներու հարիւրին տասը, միւս կողմէ այն հաւանական ընդդիմութիւնը՝ որով նախագահ Քասդրօ չը պիտի ուզէ գոհացում տալ այս պահանջումին, յետոյ նաեւ այս վերջինոյն պահանջած պաշարման անմիջական դադրեցուցումը, ամէնը մէկ անտարակոյս պիտի ուշացնեն նախնական բրոթօքոլին ստորագրութիւնը:

★ Ուաշինկդընէն կը հեռագրեն դեկտ. 28 Թուով.— Լա Հէյի իրաւարարական ատեանին խնդիրը, վենեզուէլական վէճին մէջ, սկզբունք կարգադրուած ըլլալով՝ պաշտօնական եւ ուրիշ չրջանակներու մէջ ընդհանուր գոհացում մը կը տիրէ: Արդարեւ, վերջին չաբթուան միջոցին յայտնի ծղտեայ վիճակ մը կը տեսնուէր, թէպէտեւ այդ վիճակը ո եւ է ազդեցութիւն մը չէ ունեցած Միացեալ Նահանգներու եւ օտար կառավարութեանց միջեւ գտնուող բարեկամական յարաբերութեանց վրայ: Կը մնան տակաւին կարգադրուելիք մէկ քանի երկրորդական խնդիրներ որոնք կը վերաբերին պաշարման, իրաւարարութեան յառաջագոյն պայմաններուն եւ այն միջոցներուն զորս պիտի կրնար ձեռք առնել նախագահ Քասդրօ պատուոյ խնդիրներու վերաբերող բաներուն մէջ, զորս կարելի պիտի չըլլար իրաւարարութեան ենթարկել, ինչպէս նաեւ ուրիշ խնդիրներու: Եւ սակայն կը յուսացուի նորէն որ այս բոլոր դժուարութեանց ծայրը կարելի պիտի ըլլայ հասնիլ: Բանակցութիւնները կը չարունակուին միշտ: Կառավարութիւնը ապահովուած է թէ չատ քիչ հաւանական է որ ո եւ է միջոց ձեռք առնուի իրմէ դատոնի, կամ ո՛ եւ է կարեւոր որոշում տրուի առանց կանխապէս իր հաւանութիւնը ստացուած ըլլալու: Եւ սակայն Պ. Հէյ դիւանագիտութեան պահպանողական դպրոցին կը պատկանի, եւ զուտ դիւանագիտական միջոցներ կը նախընտրէ աւելի՝ նոր եղանակներու վրայ: Մ. Նա-

հանդէսներու մամուլը բարեկամական դիրք մը կը բռնէ հանդէպ այն պետութեանց՝ որոնք նո՛յնքան որոշ եղանակով մը հաստատած են իրենց բարեկամութիւնը՝ այս երկրին հանդէպ: «Նիւ-Եորք Սըն» ընդհանուր կարծիքը կը ցոլացնէ ըսելով. «Մենք կը ծափահարենք այն ազնուութիւնը որով եւրոպական դաշնակից երկու պետութիւնները ընդունեցան բոլոր ջանքերը, որոնք եղան խաղաղական վերջաւորութեան մը յանգելու համար, ինչ որ ապահովուած բան մըն է ասկից ետքը։» Իրաւ է թէ Նախագահ Րուզվէլտ բաւական ատեն հակամէտ թուեցաւ ընդունելու իրեն վստահուած իրաւարարի դերը, բայց հիմա կ'ուզէ որ Լա Հէյի իրաւարար ատեանին փոխանցուին այն բոլոր իրաւունքները՝ զորս պետութիւնները առանձնել առաջարկած էին իրեն:

ՆԱԽԱԳԱՀ ՔԱՍԴՐՕ

«Լօքալ Անձայկըր»ի Քարաքասի թղթակիցը հեռաձայնով կը հեռագրէ իր թերթին. «Նախագահ Քասդրօ մեկնեցաւ Քարաքասէն, որպէս զի մի՛ գուցէ ըմբոստները զայն պաշարեն: Նախագահ Քասդրօ օրէնք մը կը ծըրագրէ, որուն համեմատ եթէ պաշարումը զրկէ կառավարութիւնը ամէն դրամական միջոցներէ, պիտի գրաւուին անգլիական, գերմանական եւ իտալական հպատակներու ինչքերը: Վենեզուէլլական կառավարութեան օականը կ'ազդարարէ որ Վենեզուէլլացիները պէտք չէ այդ մարդոցմէն գնումներ ընեն: Ալիւրին գինը բարձրացած է, եւ սակայն եգիպտացորենի գոհացուցիչ քանակութիւն մը կայ։»

ԱՌԱՋԱՐԿ ՄԸ

Քարաքասի մէջ կ'առաջարկուի յանձնաժողով մը կազմել Ուաշինկդընի մէջ, որուն մօտ պետութիւնները իբր ներկայացուցիչ ունենան իրենց դեսպանները եւ Վենեզուէլլա մասնաւոր պատուիրակ մը: Գերման կառավարութիւնը հաղորդած է թէ ինք կ'ընդունի իր պահանջումներուն վճարման համար հարկ եղած երաշխաւորութիւնները, փոխանակ անմիջական վճարում մը պահանջելու:

★ ՔԱՐԱՔԱՍ, 28 դեկտ.—Նախագահ Քասդրօ վաղը հոս պիտի վերադառնայ Լա Վիքթորիայէն: Հոս, ամենուրեք հանդարտութիւն կը տիրէ:

ՄԱՐՈՔԻ ՄԷՋ

ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ

Թանճէրէն կը հեռագրեն դեկտ. 6 թուով. — Էմիրին զօրագունդերը ծանր պարտութիւն մը կրեցին. Տէզայի մէջ: Բանակին մնացած մասը փախուստ տուաւ անկանոնութեան մէջ դէպի Ֆէզ, ամէն բան լքելով, թնդանօթները, վրանները, հրացանները, ռազմամթերքը, դրամը եւ պարէնը, ամէնքն ալ թշնամիին ձեռքը իյնալու: Կը ծանուցուի թէ ըմբոստները դէպի Ֆէզ կը յառաջանան, որուն դուռները գոցուած են: Ֆէզ հազիւ թէ կրնայ մէկ քանի օր դիմադրել, պաշարի բացարձակ պակասին եւ այն խեղճ վիճակին պատճառաւ որուն մէջ կը գտնուին քաղքին պարիսպները: Մէկ քանի օրուան պաշարում մը՝ սովի պատճառ պիտի ըլլայ: Թանճէր առաջնորդող ճամբան ապահով է առայժմ. ըմբոստները սակայն հետզհետէ աւելի մեծ համեմատութիւն մը կ'առնեն եւ այդ ճամբան ալ պիտի կորսնցնէ իր ապահովութիւնը:

★ Թանճէրէն սպանիական էլ-բաքաֆալ թերթին ղրկուած հեռագրի մը համաձայն, Էմիրին զօրագունդները ըմբոստներու հետ ունեցած կռիւէն երկու հազարի չափ մեռեր եւ վիրաւորեալներ ունեցած են:

ԻՆՉ ԿԸՍՈՒԻ ԹԱՆՃԷՐԻ ՄԷՋ

Թանճէրի մարոքեան իշխանութիւնները կ'ըսեն թէ՝ շատ կը չափազանցուի կարեւորութիւնը՝ Ֆէզի շրջականները տեղի ունեցած դէպքերուն: Զօրագունդերը բոլորովին պարտուած չեն: Իբր օգնութիւն ղրկուած զօրախումբ մը միայն դասալիք եղած է, ինչ որ ընդհանուր պարտութեան մը լուրին տեղի տուած է: Պ. Հարրիս, Թայմզի թղթակիցը, որ միեւնոյն ատեն խորհրդականն է Էմիրին, յանկարծ Թանճէր վերադարձած եւ ըսած է թէ կացութիւնը ծանր է:

ՀՆԴԿԱՍՏԱՆԻ ՄԷՋ

ՔՈՆՆՈՏԻ ԴՈՒՔՍԻՆ ԵՒ ԴՔՍՈՒՀԻԻՆ ԱՅՑԵԼՈՒԹԻՒՆԸ

Պօմպէյէն կը հեռագրեն դեկտ. 27 թուով թէ՝ խանդավառ ընդունելութիւն մը եղած է Քոննոդի դուքսին եւ դքսուհիին, այս վերջիններուն՝ դեկտ. 27ի իրիկունը Պօմպէյ հասնելուն: Նոյնին Բարձրութիւնները ընդունուեցան գլխաւոր պաշտօնատարներէ: Պօմպէյի քաղաքապետութիւնը բարի գալուստ մաղթեց անոնց, եւ դուքսին ու դքսուհիին հաւաստեց քաղաքին խորին հաւատարմութիւնը՝ հանդէպ արքայական տան, ինչպէս նաեւ այն անկեղծ հաճոյքը զոր ունի անիկա ծափահարելով մէկը՝ որ այդ երկրին մէջ գտնուած ատեն համարման եւ սքանչացման զգացումներ ներշնչած էր միայն: Քոննոդի դուքսը խոստացաւ Էտուըրտ Թագաւորին հաղորդել ուղղամտութեան այս հաւաստիքները: Ըսած է նաեւ թէ հաճոյք կը զգայ այցելելով նորէն երկիր մը՝ ուր անցուցած է իր ամէնէն երջանիկ տարիները, եւ ուր այնքան ջերմ ընդունելութիւն մը գտած է: Հնդկաշօրքերու ջոկատ մը հետեւած է արքայական կառքին, որ ուղղակի Վիքթորիայի կայարանը գացած է. Նոյնին Բարձրութիւնները կառախումբ նստան անմիջապէս, Տէլհի երթալու համար: Փողոցները դրօշազարդուած էին եւ լեցուած խուռն ու խանդավառ բազմութեամբ մը:

★ Տէլհիէն կը հեռագրեն դեկտ. 27 թուով թէ՝ մեծ զօրահանդէս մը տեղի ունեցած է հոն, լորտ Քիչնըրի հրամանատարութեան տակ: Քառասուն հազար հոգի հնդկական բանակէն մասնակցած էին զօրահանդէսին:

ՉԻՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

ՄԱՔՍԱՏՈՒՐՔԵՐՈՒ ԽՆԴԻՐԸ

Չինաստանի արտաքին գործոց նախարարը կ'ընդդիմանայ Ռուսիոյ այն առաջարկին որով անիկա կը պահանջէ ռուս պաշտօնեայ մը անուանել, որ պաշտօն պիտի ունենայ մաքսատուրքերը հաւաքելու Տալնիի կայաններու եւ բովանդակ Մանչուրիոյ մէջ: Հակառակ Չինացիներու ընդդիմութեան, Պ. Բօքօթիլօֆ, Բէքինի ռուսական պանքային տնօրէնը, դեկտ. 18ին պաշտօնեայ մը ղրկեր է՝ Տալնիի մէջ մաքսային դիւան մը հաստատելու համար: Քիաօ-Չէուի գերման պաշտօնատարները ուշադրութեամբ կը հետեւին դէպքերու ընթացքին, ակսելով որ Գերմանիա ալ նմանօրինակ միջոց մը ձեռք առնէ Շանթունկի մէջ:

★ Խնամակալ կայսրուհին դեկտ. 28ին նախաճաշի ընդունած է զօրավար Միլէսի կինը, ինչպէս նաեւ ուրիշ մէկ քանի ուրիշ տիկիններ, որոնց շատ սիրալիր ընդունելութիւն մը ըրած է: Կայսրուհին գոված է այն եղանակը՝ որով Պ. Քոնճէր կը վարէ քաղաքական յարաբերութիւնները՝ Չինաստանի եւ Մ. Նահանգներու միջեւ:

★ ՊԷՔԻՆ, 28 դեկտ.— Ի պատասխան այն հարցման՝ զոր ուղղած էր չինական արտաքին գործոց նախարարը, Շէնսիի կառավարիչը յայտարարած է թէ՝ գաւառը հանդարտ է:

ՀԻՒՄԲԷՌՆԵՐԸ

ՄԵԿՆՈՒՄ ԴԷՊԻ ԲԱՐԻԶ

Հիւմպէռներուն Հէնտէյ եւ Պայոն հասնելնուն անարգական ցոյցեր եղան: Կայարանին մէջ բազմութիւնը «Անկեցին գողերը» կը պոռար: Թէրէզ յուզուեցաւ եւ ըսաւ արհամարհանքով. «Տխմարնե՛ր»: Ամէնուն ալ ախորժակը լաւ է, բացի Ֆրէտէրիք Հիւմպէռէն, որ կը մերժէ ամէն ուտելիք: Կը կարծուի թէ նպատակը անօթութեամբ անձնասպան ըլլալ է: Հիւմպէռները դեկտ. 29ի առաւօտ Բարիզ հասած են արդէն:

★ ԲԱՐԻԶ 29.—Հիւմպէռ ընտանիքին անդամները այսօր առաջին հարցաքննութեան պիտի ենթարկուին եւ յետոյ, լուսանկարնին պիտի առնուի: Հարկ եղած միջոցները ձեռք առնուած են, որպէս զի հասարակութիւնը զանոնք չտեսնէ անոնց հարցաքննիչ դատարան փոխադրուած ատենը:

Բարիզ հասնելնուն Հիւմպէռները բանտ փոխադրուած են վեց առանձին կառքերով, որոնց մէջ նստած են նաեւ ոստիկաններ. բացի Ռոմէն տ'Օրինեաքէն, ամէնքն ալ խղճալի երեւոյթ մը ունին: Կիները մութ գոյն չըլլազգեստներ հագած են: Դէպի բանտ երթալու ատեն, Թէրէզ ձեռքերը աչքերուն տարած է: Ֆրէտէրիք Հիւմպէռ գլխարկովը երեսը ծածկած է, եւ Քոնսիէռժըրիի բանտը մտնելուն, երերալէն քալեր է: Էվ Հիւմպէռ ազատ արձակուած է:

ՄԱՆՐ ԼՈՒՐԵՐ

★ Հռոմէն կը հեռագրեն դեկտ. 28 թուով թէ՝ Սաքսոնիոյ իշխանին եւ իշխանուհիին ամուսնալուծման համար ո՛ եւ է խնդրանք մը չէ եղած Պապին: Կ'ըսուի Վատիկանի մէջ թէ՝ այս խնդրանքը ապահովաբար պիտի մերժուի, որովհետեւ ամուսնալուծման ո եւ է կանոնական շարժառիթ մը գոյութիւն չունի: Կը կարծուի թէ՝ Վատիկան պաշտօնական յայտարարութիւն մը պիտի հրատարակէ այս իմաստով, արգիլելու համար որ ամուսնութեան ջնջման լուրերը չչափազանցուին՝ Իտալիոյ մէջ ի նպաստ ամուսնալուծման ծրագրին:

★ Թոքախտին դէմ կռուելու համար բարիզեան Ֆիկառօ թերթին բացած հանգանակութեան գումարը կը հասնի 1,202,645 փր.ի:

★ Բէնզըրպըրիի արքեպիսկոպոսին թաղումը տեղի ունեցած է դեկտ. 27ին, Բէնզըրպըրի Մայր-եկեղեցիին մէջ, շատ պարզութեամբ, վախճանեալին փափաքին համաձայն: Միակ պսակ մը գտնուած է դագաղին վրայ, այն ալ թագաւորին կողմէ ղրկուած:

★ Դեկտ. 27ին սեղան մը տրուեցաւ Լոնտոնի մէջ, Ալեքսանտրա թագուհիին կողմէ, բոլոր այրիներուն եւ որբերուն ա՛յն զինուորներուն՝ որոնք մեռան Հարաւ. Ափրիկեան պատերազմին մէջ: Իւրաքանչիւր սեղանակից իր առջեւ գտաւ «չօքոլայ»ի տուփ մը եւ Նոր տարւոյ քարտ մը, որուն վրայ տաղանդաւոր արուեստագէտի մը, Օր. Տանիէլի կողմէ յօրինուած մէկ պատկեր կայ. բոլոր տղաքը մէյ մէկ խաղալիկ ստացան: Սեղանը տրուեցաւ «Ալեքսանտրա Թըրըսթ»ի ժողովրդական մեծ ճաշարանին մէջ:

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

★ Մարոքի կացութիւնը միշտ աւելի կը ծանրանայ: Սպանիական անգլիական եւ ֆրանսական կառավարութիւնները մարտանաւեր ղրկած են դէպ ի Մարոքեան ջուրերը: Մարոքի Էմիրը Ֆէզ քաղաքին մէջ պաշարուած է: Ֆէզի մէջ. բնակչութիւնը ջուրի չգոյութենէ կը նեղուի: Սպանիա կը զօրացնէ Մարոքի ծովեզերքներու իր զօրանոցները, մեծ նաւաբաժին մըն ալ ղրկելով դէպ ի Մարոքեան ջուրերը:

★ Սերպիոյ արտաքին գործոց նախարար Անտոնիչ հրաժարական տուաւ: Կը հաւաստուի թէ իր յաջորդը պիտի ըլլայ Սիմայլովանիչ:

★ Կոմս Թոլսթոյի հիւանդութիւնը մտահոգութիւն կը պատճառէ: Ամբողջ ընտանիքը հաւաքուած է հիւանդին մահիճին շուրջ:

★ Անգլիական մամուլը նորէն կը զբաղի Հարաւային Պարսկաստանի մէջ տիրող կացութեամբ եւ Գերմանիոյ ու Ռուսիոյ դէմ աննպաստ լեզու մը կը գործածէ:

★ Նախագահ Քասդրօ, ցարդ չէ պատասխանած իրեն եղած առաջարկներուն: Վենեզուէլլայի ամերիկեան դեսպան Պօուէն, Քարաքասի մէջ պիտի գործէ իբր միջնորդ բանակցող: Գերմանական կառավարութիւնը, բացի եղած դրամական պահանջումին Վենեզուէլլայի կողմէ վճարուիլը, կը պնդէ նաեւ որ վենեզուէլլական կառավարութիւնը մասնաւոր կերպով ներողութիւն խնդրէ Գերմանիայէն:

★ Ռուսիոյ արտաքին գործոց նախարար Լամստորֆ կոմսը, վերջին երեքշաբթի օրը, Վիեննայի մէջ, Ֆրանց-Եօզէֆ կայսեր կողմէ ունկնդրութեան ընդունուեցաւ եւ երեկոյին ալ իրեն ի պատիւ արքունական չքսեղան մը տրուեցաւ: Կայսրը Լամստորֆ կոմսին տուաւ Ս. Ստեփանի մեծ Խաչի պատուանշանը: Վերջին չորեքշաբթի օրն ալ, աւստրիական արտաքին գործոց նախարար Կոլուխովսքի կոմսը նախաճաշ մը տուաւ ի պատիւ Ռուսիոյ արտաքին գործոց նախարարին. սեղանին ներկայ գտնուեցաւ նաեւ հունգարական նախարարապետ ֆոն Զէլ. Սերպիոյ եւ Պուլկարիոյ մէջ, ընդհանուր առմամբ շատ ուրախալից տպաւորութիւն մը չէ ըրած Լամստորֆ կոմսին, Սոֆիա եւ Պելկրատ այցելութիւնը:

★ Բոզընի եւ Արեւմտեան Բրուսիոյ մէջ, աւելի կորովի կերպով միանուագ բոլոնիական քաղաքականութիւն մը գործադրել կարենալու համար, մտադրութիւն կայ առանձին նախարարութիւն մը կազմելու:

★ Աւստրիական Խորհրդարանին մէջ առաջարկ մը ընդունուեցաւ, որով Դրիեսդ եւ Իսդրիա վարչական տեսակէտով իրարու միացուեցան:

★ Հունգարական մամուլը շատ յոռետես կերպով կը խօսի, աւստրօ-հունգար. համաձայնութեան մասին կատարուած բանակցութիւններուն ի դերեւ ելլելուն: Ընդհանուր կերպով սա կարծիքը կայ թէ այս համաձայնութեան խնդրին լուծում մը տալու համար, անհրաժեշտ է Ֆրանց-Եօզէֆ կայսեր միջամտութիւնը:

★ Աբացցիայի մէջ մեռաւ Հունգարիոյ Աւագանեաց ժողովին անդամ կոմս Բոլման Նաքօ:

★ Տրէզտընի եւ Վիեննայի արքունիքներուն միջեւ համաձայնութիւն մը գոյացած է, Սաքսոնիոյ Լուիզէ իշխանուհիին եւ Աւստրիոյ Լէոփոլտ Ֆերտինանտ արքիդուքսին խնդիրները, կերպով մը փակելու համար: Այս խնդիրներուն կարգադրութեան համար Ֆրանց Եօզէֆ կայսեր կողմէ Հայնրիխ Ֆերտինանտ արհիդուքսը եւ Սաքսոնիական արքունիքի կողմէ նոյն ինքն Սաքսոնիոյ գահաժառանգ իշխանը պիտի գործեն: Սաքսոնիոյ Նախարարութիւնը ամբողջովին նիստ գումարեց վերջին կիրակի օրը, Կէորկ Թագաւորին նախագահութեամբ Լուիզէ իշխանուհիին հանդէպ իր բռնելիք ընթացքը ճշդելու համար: Լէոփոլտ Ֆերտինանտ արհիդուքսին քաղաքացիական իրաւանց մասին Վիեննայի օրէնսդրական շրջանակներուն մէջ կարծեաց տարբերութիւն կը տիրէ: Սաքսոնիոյ գահաժառանգ իշխանին փափաքին վրայ, Կէորկ թագաւորը մասնաւոր ատեան մը կազմեց, որուն բողոք մը պիտի ներկայացուի, գահաժառանգ իշխանին կողմէ, ամուսնալուծման պահանջով:

ՔՐՈՆԻԿ

Կիլիկիոյ կաթողիկոսական տեղապահ Կիրակոս եպիսկոպոս, որուն յանձնուած էր Եօզղատի յանցաւոր քահանաներուն հարցաքննութիւնները, տեսնելով որ այդ քահանաները անհնազանդ կը գտնուին տեղապահին հրամանին եւ չեն ուզեր Սիս երթալ դատուելու համար, պաշտօնէ դադրեցուցեր է զանոնք, մինչեւ որ անձամբ եւ գործքով ցոյց տան անոնք թէ ուղղութեան եւ հնազանդութեան եկած են: Կիրակոս եպիսկոպոս իր այս տնօրինութիւնը Եօզղատ հաղորդեր է եւ խնդրեր որ յիշեալ քահանաները անմիջապէս Սիս ղրկուին: Կիրակոս եպս. Եօզղատի կրօնական եւ քաղաքական ժողովներուն ալ գրեր ղրկելով, խաղաղութեան եւ հաշտութեան յորդորեր է զանոնք:

×

Պայազիտի եւ Ալաշկերտի առաջնորդական տեղապահ Էմմանուէլ վարդապետ, որ Թեմական այցելութեան ելած էր, դեկտ. 9ին Պայազիտ վերադառնալով, Թեմական գործերու մասին Պատրիարքարան տեղեկագիր մը ղրկած է:

×

Ս. Պատրիարքը երէկ առաւօտ Պատրիարքարան իջնելով, ընթացիկ գործերով զբաղեցաւ վերջ. Պայրամի տօնին առթիւ շնորհաւորական այցելութիւն տուաւ Շէյխ-Իւլ-Իսլամ Բարձրը. Ճէմալէտտին էֆ.ի, ինչպէս նաեւ Հանրային Շինութեանց, Կրթական, Ելեւմտական, Էվգաֆի եւ Ոստիկանութեան նախարարներուն, Մեծ-Եպարքոսութեան Խորհրդականին, Պոլսոյ կեդրոնական հրամանատարին եւ ուրիշ Պետական բարձրաստիճան պաշտօնատարներու. Ս. Պատրիարքը մէկ քանի պաշտօնատարներ ալ շնորհաւորած է իր այցետոմսը ղրկելով: Երէկ Ս. Պատրիարքը Պարսից դեսպանատունը երթալով այցելութիւն տուաւ նաեւ դեսպան իշխան Միրզա Րիզա Խանին:

×

Պատրիարքական փոխանորդ Սըրբազանը, Գնէլ վարդ. Գալէմքեարեանի հետ, եւրոպական տարեգլխոյ առթիւ, երէկ անգլիական, գերմանական, ֆրանսական, աւստրիական եւ իտալական դեսպանատուներէն զատ, շնորհաւորական այցելութիւն տուաւ նաեւ պելճիքական դեսպանատունը. Ճէվահիրճեան Սրբազան շնորհաւորական այցելութիւն տուաւ պապական Նուիրակ Մոնս. Պոնէթթիի եւս:

×

Թոմարզայի վանքին միաբաններէն Ըզըլեան վարդապետ ասկէ առաջ հրաժարած էր եկեղեցականութենէ, բայց յետոյ զղջալով ներում խնդրած եւ կրօնական ժողովոյ որոշումով ապաշխարութեան ենթարկուած էր: Արդ, վերոյիշեալ վանքին միաբանութենէն երեք վարդապետներ գիր մը գրելով Պատրիարքարան, խնդրած են որ Ըզըլեանի մասին ապաշխարանքը բաւ համարուի եւ թոյլատրուի իրեն երթալ Ս. Դանիէլի վանքը, եւ զինքը ձեռնադրող եպիսկոպոսէն ներում խնդրէ հաւատարմութեամբ իր եկեղեցւոյն ծառայելու համար:

×

Ասկից առաջ գրուած էր թէ Վրաց Ս. Էկզարքին Էջմիածնի վանքը այցելելուն առթիւ, Ս. Հայրապետը հաւանած էր Գրիգոր Լուսաւորչի մասունքը տալու իրեն, նոր շինուած Ռուսաց տաճարին մէջ դնելու համար: Վրացերէն թերթ մը ներկայիս կը հաղորդէ թէ Ս. Էկզարքը նորէն Ս. Էջմիածնի վանքը պիտի երթայ, Ս. Հայրապետէն անձամբ ստանալու համար Ս. Գրիգոր Լուսաւորչի մասունքը, Երեւան տանելու համար, ուր կը գտնուի վերը յիշուած Նորակերտ ռուս եկեղեցին:

×

Ամերիկայի այցելու հովիւ Յովսէփ եպս. Սարաճեան որ երկու ամիսէ ի վեր Նիւ Եորք կը գտնուէր, թեմական կարգ մը գործերու տնօրինութիւններ ընելէ վերջ Ուստըր վերադարձեր է:

×

Սամաթիոյ Ազգատախնամին վերաբերեալ 120 ոսկեոյ մուրհակը, Ալթը-Մէրմէրի Թաղ. Խորհրդոյ քով մնացած էր, եւ նոյն Թաղ. Խորհուրդը չէր յանձնած Պատրիարքարանին: Արդ, վերոյիշեալ Թաղական Խորհուրդը այդ մուրհակը յանձներ է Սամաթիոյ Ս. Գէորգ եկեղեցւոյ նորակազմ Թաղական Խորհուրդին՝ իբր կեդրոն Ազգատախնամին:

×

Հիւանդանոցի Հոգաբարձութիւնը առանձին գրով մը շնորհակալութիւն յայտնած է Ս. Պատրիարքին, Ն. Սրբազնութեան՝ 1903 տարւոյ Ընդարձակ Օրացոյցին մէջ ունեցած աջակցութեան համար եւ նոյն առթիւ խնդրած որ իր հոգածութիւնը շարունակէ յօգուտ Հիւանդանոցին: Ս. Պատրիարքը ի պատասխան Հիւանդանոցի Հոգաբարձութեան շնորհակալութեան գրոյն, նամակով մը յայտնած է Հոգաբարձութեան թէ ինքը իր պարտքը կատարած է եւ պատրաստ է ինչպէս ցարդ, ասկից վերջն ալ օգտակար ըլլալ Հիւանդանոցին, որքան իր միջոցները կը ներեն: Յառաջիկայ 1904 տարւոյն Ընդարձակ Օրացոյցին ծրագիրն ալ պատրաստուած ըլլալով, Ս. Պատրիարքը յանձնած է Հոգաբարձութեան նկատառութեան: Փափաքելի է որ 1904ի Ընդարձակ Օրացոյցը, 1903 տարւոյն պէս տարեգլխոյն երկու շաբաթ մնացած հրապարակ չելլէ:

×

Կը հաղորդուի թէ Խասգիւղի Թաղական Խորհուրդը իր հաշիւները ի մօտոյ Տնտեսական Խորհուրդին պիտի մատուցանէ:

×

Կարինէն կը հաղորդուի թէ, դեկտեմբեր 5ի առաւօտեան ժամը մէկին երկրաշարժի թեթեւ ցնցում մը զգացուած է քաղաքին մէջ, ուրկէ երկու ժամ վերջը ցնցումը կրկնուած է աւելի զօրաւոր կերպով: Դեկտ. 8ի առաւօտուն զգացուած ցնցումները նախորդներէն շա՛տ աւելի զօրաւոր եղած են: Այս միջոցիս ժողովրդեան խուռն բազմութիւն մը, եկեղեցին լեցուած, արարողութեանց կ'ունկնդրէր, երբ ժամը 4ին ատեններ երկարատեւ ու զօրաւոր ցնցումը զգացուեցաւ: Ժողովուրդը սարսափահար սկսաւ եկեղեցիէն դուրս խուժել: Այս ընդհանուր խուժումին առթիւ, տղաք ոտնակոխ եղան: Ցնցումները տեղի ունեցան հարաւէն հիւսիս ուղղութեամբ: Դեկտեմբեր 8ի ցնցումին ատեն ծխնելոյզներ փլած եւ պատերու վրայ ճաքռտուքներ գոյացած են: Դեկտեմբեր 8ի առաւօտեան ցնցումները իրենց յաջորդներն ալ ունեցած են, նախ թեթեւ եւ ապա երեկոյեան ժամ 12ին ատեններ՝ զօրաւոր կերպով: Ցնցումներուն հետեւանքով, բարեբաղդաբար անձի կորուստ չկայ: Դեկտ. 9ին մէկ երկու թեթեւ ցնցումներ պատահեցան:

×

Կը լսենք թէ, Իզմիրցիները թեթեւցնելու համար իրենց առաջնորդին աշխատութիւնները, կ'ուզեն անոր օգնական մը տալ եւ թէ այդ օգնականութեան պաշտօնին տրամադիր են կոչել Կորիւն վարդապետը: Յուսալի է որ Կորիւն վարդապետ Իզմիրի պէս վիճակի մը մէջ, մանաւանդ Մելքիսեդեկ Սրբազանի առաջնորդութեան ներքեւ, օգտակար ըլլայ իր հօտին:

×

Հիւանդանոցի Հոգաբարձութիւնը

«ԾԱՂԻԿ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (31)

ՏԻԿԻՆ ՁԱՊԷԼԻՆ ԳԱՂՏՆԻՔԸ

Ժ. ՕՆԷ

Ե.

ԴԱՆԿԻՆ ՏԱԿ ՓՈԹՈՐԻԿ ՄԸ

Նախ որ, պատասխանեց Նորէն կինը, այս ոճիրը կրկնակ ոճիր մըն է:

—Ինչպէս:

—Ոճրագործը երկու հոգի սպաննած է, ծերունի մը եւ իր թոռը:

—Պզտիկ տղայ մը:

—Ո՛չ, քսան տարեկան երիտասարդ մը:

—Եւ ոճրին շարժառիթը:

—Լրագիրը գողութեան կը վերագրէ:

Ժան ցրուած ակնարկ մը նետեց այն թերթին վրայ՝ զոր Սթէֆանի ձեռքը բռնած էր եւ տեսաւ որ «Քօան տ'Օռ» թերթն էր:

—Ա՛հ, ոճրագո՛րծը, աղաղակեց տիկին Մառի, հրէշը որ երկու հոգի սպաննած է միեւնոյն ատեն:

—Ա՛հ, այո՛, ըսաւ գրագուհի մը, որ մինչեւ հիմա բառ մը չէր արտասանած, թշուառական աւազակ մը ըլլալու է, ամէն պատիժի արժանի ոճրագործ մը:

—Կը կարծէ՞ք որ ձերբակալուած ըլլայ ոճրագործը:

—Ինչ կ'ըսէ կոր թերթը:

—Կը լսե՞ս կոր, Սթէֆանի, ըսաւ տիկին Մառի իր քեռաղջկանը, տիկինը կը հարցնէ թէ ինչ կ'ըսէ թերթը:

—Ինչի՞ մասին:

—Ձերբակալման մասին, խօսք մ'ըլլար:

—Բայց բան մը չըսեր այդ մասին:

—Չըսե՞ր թէ ոճրագործը ձերբակալուած է:

—Ո՛չ, միայն կ'ըսէ թէ հետքը փնտռելու վրայ են:

—Սկսե՞ր են, հարցուց Ժան քիչ մը մտահոգութեամբ:

—Մինչեւ վաղը հաւանաբար ձերբակալուի:

Այս խօսակցութեան վերջ մը դնելու համար սակայն, Ժան առաջարկեց որ Սթէֆանի իր գծագրութիւնները բերէ:

Աղջիկը փութաց քովի սենեակը:

Ժան արագօրէն մէկ քանի սրբագրութիւններ ըրաւ, մէկ քանի խորհուրդներ տուաւ եւ փութաց տունէն դուրս ելնել:

Սիւքսէք Պուլվըրըմէն անցնելուն, գեղարան մտաւ եւ վճարեց իր հաշիւը:

Բերայի չնաշ ճամբուն վրայ, արդէն լրագրավաճառներ «Քօան տ'Օռ» անունը կը պօռային, յանձնարարելով որ գնեն զայն:

Ժան հատ մը գնեց այդ թերթէն եւ գրպանը դրաւ:

Տասը վայրկեան վերջը, ներս մըտաւ սրճարանէ մը՝ ուր չէր յաճախեր ընդհանրապէս, եւ ուր անծանօթ էր ինքը ու կաթով սուրճ մը ապսպրեց:

Թերթը բացաւ եւ սկսաւ կարդալ այն հատուածը՝ որ կը վերաբերէր կրկնակ ոճրին, որուն հեղինակն էր ինք:

Այդ հատուածը սակայն նոր բան մը երեւան չէր հաներ:

Կ'ըսէր միայն թէ ոճիրը գործուած է առաւօտուն ժամը երկուքին, եւ թէ ոստիկանութիւնը արդէն սկսած է խուզարկութեան:

—Օ՛հ, ըսաւ յետոյ ոտքի ելնելով, հիմա ատենն է մէջտեղէն երթալու, տեսնելու թէ ինչ կ'ընեն կը զննայ:

Եւ դէպ ի դուռը ուղղուեցաւ, վճարելէ ետքը:

—Պարո՛ն, ըսաւ սրճարանին սպասաւորը, ետեւէն վազելով, ձեր թերթը հոս մոռցաք:

Պէտք չունիմ այլեւս, կարդացի լմնցուցի զայն:

Եւ դուրս ելաւ:

Ը.

ՈՃԻՐԷՆ ԵՏՔԸ

Մտնենք հիմա Ժէատենց բնակարանը, գործուած ոճիրէն անմիջապէս ետքը:

Երեք սպասաւորներ, ինչպէս ըսինք, մէկը միւսին ետեւէն հասած էին արդէն Ջէլիքեանի մասնաւոր սենեակին դրան առջեւ:

Կարապետն էր ամէնէն առաջ հասնողը, որ տեսաւ թէ մէկը կը նետուէր պատուհանէն վար, պարտէզ, եւ կրցաւ որոշել ոճրագործին պլուզն ու գլխարկը:

Յետոյ աչքը գետին խոնարհելով սարսափի ճիչ մը արձակեց, ճիչ՝ որուն պատասխանեցին զարհուրանքի բացագանչութիւնները որոնք կ'արձակուէին իրեն հետեւող երկու ծառաներուն կողմէ:

—Պարոն մեռեր է, պոռաց Կարապետ, զոր երկիւղը իր տեղը գամած էր:

(Շարունակելի) ՇԵՐԱՄ

նկատի առնելով, անցեալ գիշեր չարագործի մը Հիւանդանոցէն ներս մտած ըլլալը, նոր կարգադրութիւններ ըրած եւ պատուէրներ տուած է, օրուելով նաեւ որ շղթայ մը հաստատուի դրան առջեւ, որպէս զի այս տեսակ յանկարծական մուտքերու տեղի չտրուի։

×

Մոսկուայի Լազարեան ճեմարանի վերատեսչութիւնը հետեւեալ յայտարարութիւնը ըրած է.—

«Պետ. խորհրդական Դանիէլ Գաբրիէլեան Քանանեանի մրցանակի Բարձրագոյն հրամանաւ հաստատուած կանոնագրութեան 7 րդ յօդուածի հիման, Լազարեան Ճեմարանի Մասնագիտական դասարաններու Խորհուրդը իր՝ 1902 թ. Նոյեմբերի 12ին կայացած նիստում վճռեց յայտարարել ի գիտութիւն մասնագէտների, առաջիկայ «երկու» նիւթերը, «երկու» մրցանակի համար, որոնցից առաջինին՝ 800 եւ երկրորդին՝ 600 րուբլի է յատկացնվում.—

Ա.— «Հայոց այբուբենը եւ Ս. Մաշտոցի վանքը». (1904 թ. լրանալիք Հայոց տառերի գիւտի 1500-ամեակի առիթով։)

Բ.—«Իրանական տարրը Հայոց լեզուի մէջ». (մինչեւ այսօր լոյս տեսած հետազօտութիւններից զատ։)

Հետազօտութիւնները կարող են ներկայացուել Հայերէն կամ Ռուսերէն, Ֆրանսերէն կամ Գերմաներէն։ Լաւագոյն հետազօտութիւնը յիշեալ նիւթերից առաջնի մասին կը պարգեւատրուի Խորհրդի կողմից «ոսկէ հարիւր» (800) րուբլի մրցանակով։ Լաւագոյն հետազօտութիւնը յիշեալ նիւթերից երկրորդի մասին կը պարգեւատրուի Խորհրդի կողմից «վեց հարիւր» (600) րուբլի մրցանակով։ Եթէ առաջին կամ երկրորդ նիւթի մասին ներկայացրած հետազօտութիւններից երկուսը հաւասար արժանաւորութիւն ունենան, Խորհուրդը կարող է բաժանել մրցանակը երկուսի՝ հեղինակների մէջ։ Հետազօտութիւնները պէտք է ներկայացուեն ոչ ուշ քան 15ն դեկտ. 1904 թ.։

Վերատեսուչ Ճեմարանի
ՊՐՕՖ ՎՍ. ՄԻԼԼԵՐ»

Այս գիշեր ստացանք հետեւեալ հեռագիրը.—

Խմբագրութիւն «Ծաղիկ»ի
Պոլիս
Շահինեան Իզմիրի մէջ մեռաւ
ԵՐԿԱՆԵԱՆ

Մեր յարգելի աշխատակցին ու հայ ուսուցչական դասակարգին ամենէն պատուաւոր անդամներէն մէկուն այս յանկարծական մահը ցաւով կը լսենք մեր ինչպէս եւ բոլոր անոնք որոնք կրցած են գնահատել Շահինեան Գրիգոր էֆ.ի կարողութիւններն ու յատկութիւնները։ Գրիգոր էֆ. Շահինեան Արմաշի Դպրեվանքին նախկին սաներէն էր եւ հիմայ ուսուցչութեամբ կը պարապէր Իզմիրի մէջ, ուր եւ մեռաւ։ Մեր սրտագին ցաւակցութիւնները իր պարագաներուն։

ՆՈՐ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
ՊԱՏՐԱՍՏ ԵՒ ՉԱՓԻ ՎՐԱՅ ՀԱԳՈՒՍՏՆԵՐՈՒ
ԼԱ ՊԷԼ ԺԱՐՏԻՆԻԵՐ
23, Կալսթա. Գարաքէօյ, Շիշլիի թրամուէյի կայարանին դէմ, 23

Սոյն հաստատութեան մէջ կը գտնուին ամէնարուեստ կերպաւ շինուած ձեւաւոր պատրաստ հագուստներ. ամէնքն ալ խիստ չափաւոր գիներով, որովհետեւ տէրը, Պ. Լուիզօբուլօ, 24 տարիէ ի վեր շատ ծախելու սկզբունքը իր բռնացուցած է։ Կը գտնուին նաեւ մանչ եւ աղջիկ տղոց համար ամէն տեսակ գլխարկներ։ Ձմեռուան եղանակին համար մասնաւորապէս ընտիր հագուստներ եւ բալթօներ հասած են եւրոպական առաջնակարգ գործարաններէ։

ՆԵՐՔԻՆ

ԿԱՅՍ. ՀԵՌԱԳԻՐ.— Եւրոպական տարեգլխոյ առթիւ Վեհ. Սուլթանին կողմէ շնորհաւորական հեռագիրներ ուղղուեցան զանազան վեհապետներու։

ՌՈՒՄԷԼԻԻ ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԸ.—Իգտամ «Նոյէ Ֆրայէ Բրեսէ»էն կ'արտատպէ քանի մը տողեր, որոնցմով վիեննական այդ թերթը կ'ըսէ թէ, վերջին աստիճան գնահատելի է այն եռանդը որով Ռումէլիի Նահանգներուն ընդհ. քննիչ Հիւսէին Հիլմի փաշա կը գործադրէ վերջին անգամ եղած կարգադրութիւնները։

** Սպարապետութեան կողմէ հրահանգ տրուեցաւ Ռումէլիի նահանգներուն ընդհ. քննիչութեան թէ, վերջին տնօրինութեանց համաձայն, Քրիստոնեաներէն առնուելիք ոստիկան-զինուորները արձանագրուին եւ հարկ եղածին պէս ծառայեցուցուին։

ՍԵՐՊԵՐՈՒՆ ՀԱՒԱՏԱՐՄՈՒԹԻՒՆԸ.—Իւսկիւպի սերպիական ընդհանուր հիւպատոսը Ռումէլիի նահանգներու ընդհ. քննիչ Հիւսէին Հիլմի փաշայի այցելութիւն տալով, յայտարարած է թէ Թուրքիոյ մէջ գտնուող սերպիական պաշտօնեաները միշտ հաւատարիմ պիտի մնան Կայս. Կառավարութեան, եւ խնդրած է որ իր այս յայտարարութիւնը հաղորդուի Վեհ. Սուլթանին։

ԳԻՆՈՎՆԵՐԸ.— Իսլամներուն ոգելից ըմպելիներ խմելը արգիլուած ըլլալով, ոստիկանական նախարարութեան մէջ այդ բանի կարգով տետրակ մը պատրաստուած է։ Գինետուներուն մէջ ձերբակալուող Իսլամները պիտի տրուին ոստիկանական դուռը։ Հոն, գինովին անունը պիտի արձանագրուի տետրակին մէջ։ Եթէ ժամանակը ուշ է, այն գիշերը վար պիտի դրուի, եւ հետեւեալ օրը, ըսածներուն ճշդութիւնը հաստատելու համար, պիտի ղրկուի իր թաղին ոստիկանական կայանը։ Ո՛վ եւ ի՛նչ ըլլալը հաստատելէ ետք ոստիկանական ժողովոյ կողմէ պիտի յանձնարարուի իրեն որ անգամ մըն ալ չը խմէ, որովհետեւ հակառակ պարագային միասակար կրնայ ըլլալ իրեն։ Եթէ այդ մարդը անգամ մըն ալ միեւնոյն յանցանքով ձերբակալուի, երկու օր պիտի բանտարկուի եւ արձանագրութեան տետրակին մէջ, «երկրորդ անգամ եկած է» պիտի գրուի։ Երրորդ անգամ ձերբակալուելուն, 50 գրուշ տուգանք պիտի առնուի, եւ անկից վերջին համար պատիժը պիտի սաստկանայ հետզհետէ։

Եթէ ձերբակալուած խմողը կառավարական պաշտօնարանի մը կը պատկանի, իրողութիւնը պիտի հաղորդուի այն պաշտօնարանին։ Արձանագրութեան տետրակը պիտի բռնէ մէկ անձ մը միայն, որպէս զի կարենայ ճանչնալ երկու անգամ եկող գինովները։ Անունին սխալ ըսողներուն համար թաղին իմամէն իլմուխապէր մը պիտի առնուի։

ԵՒՐՈՊԱՑԻՈՑ ՆՈՐ ՏԱՐԻՆ. — Ֆրանսական դեսպանատան գործակատար Պ. Պասթ նոր տարւոյ առթիւ երեկ ընդունելութիւն մը կատարեց դեսպանատան մէջ։ Մայրաքաղաքիս երեւելի ֆրանսահպատակները, դեսպանատան եւ հիւպատոսարանի պաշտօնէութիւնները, պահականաւուն հրամանատարը եւ այլ ոմներ, Պոլսոյ ֆրանսական երեսփոխան Պ. Լանէսան եւ ուրիշներ ներկայ էին։ Քանի մը ճառեր արտասանուեցան։ Խօսեցան Պ. Պ. Լանէսան եւ Պասթ ու աղօթքներ եղան Վեհ. Սուլթանին ու ֆրանսական հանրապետութեան նախագահ Պ. Լուպէի կենացը։

** Աւստրօ-Հունգարական դեսպան Պ. ֆոն Քալիչէ երէկ Սանթա-Մարիա եկեղեցին մէջ պատարագի ներկայ գտնուեցաւ ու, յետոյ, նոր տարւոյ առթիւ ընդունելութիւն մը կատարեց դեսպանատան մէջ։

Աւստրիական բարեգործական ընկերութեան նախագահ Պ. Զիկֆրիտ ճառ մը արտասանելով խնդրեց Պ. դեսպանէն, որպէս զի Պոլսոյ աւստրիական եւ հունգարական հպատակներուն շնորհաւորութիւնները հաճի հաղորդել Ֆրանց Եօզէֆ կայսեր։ Պարոն ֆոն Քալիչէ պատասխանելով, շնորհակալութիւն յայտնեց եւ ըսաւ թէ Պոլսոյ Աւստրիացի տղոց վարժարանը շատ գոհացուցիչ վիճակի մէջ կը գտնուի, ու անոր տուած տարեկան նպաստին վրայ յաւելում մը եղած է։ Պարոն ֆոն Քալիչէ գոհունակութեամբ հաղորդեց ներկաներուն թէ Վեհ. Սուլթանը գետին մը նուիրած է, վրան աւստրիական հիւանդանոց մը կառուցանելու համար։ Դեսպանը ըսաւ նաեւ թէ մօտ օրէն քանի մը պաշտօնեաներու ընկերակցութեամբ պիտի այցելէ նուիրուած գետինը։ Աղօթքներ եղան Վեհ. Սուլթանին ու Ֆրանց Եօզէֆ կայսեր կենացը։

ՄԵԾ ԿԱՄՈՒՐՋԸ. — Պավերայի Նիւրէնպէրկ քաղքին «Ֆէրայնիկթէ Մաշինպաու Կէզէլշաֆթ» գործարանը ծովային նախարարութեան դիմելով առաջարկած է 190000 ոսկիի փոխարէն երկաթեայ հաստատուն կամուրջ մը կառուցանել Գարաքէօյէն Էմինէօնիւ։

ԹՈՒՐՔԲԵԼՃԻՔԱԿԱՆ առեւտրական պայմանագրութիւնը կը հաւաստուի թէ պիտի կնքուի մինչեւ ամսոյս վերջը։

ԿԱՐՄԻՐ ԾՈՎՈՒՆ ՓԱՐՈՍՆԵՐԸ.— Վերջին երկու տարիներու միջոցին Կարմիր Ծովուն մէջ շինուած փարոսներուն բացումը կատարուեցաւ անցեալ օր, ի ներկայութեան կառավարական եւ փարոսներու ընկերութեան պաշտօնեաներուն։ Փարոսները կը գտնուին՝ Ճէպէլի Թիպէր, Զիպալր եւ Էպուէլայլ կղզիներուն ու Մուխա քաղաքին մէջ։ Երեքը շատ ցից ժայռերու վրայ կը գտնուին, անանկ որ իրենց շինութիւնը վերջին ծայր դժուար եղած է։ Մուխայի փարոսը ծովուն երեսէն 66 մետր բարձր է։ Լոյսը կ'երեւայ մինչեւ 22 մղոն։ Փարոսին աշտարակը ունի 20 մէտր բարձրութիւն։ Երեք կղզիներուն փարոսները հաստատուած են 20 մէտր բարձրութեամբ մետաղեայ աշտարակներու վրայ։ Ջիպալրիայի փարոսը կղզին գագաթը կը գտնուի եւ լոյսը մինչեւ 35 մղոն հեռուէն կ'երեւայ։ Էպուէլայլի փարոսին լոյսը կ'երեւայ մինչեւ 32 մղոն, իսկ Ճէպէլի Թիպէրի փարոսին լոյսը՝ 34 մղոն հեռուէն։

ՄԱՅՐԱՔԱՂԱՔԻՍ յարգուած բժիշկներէն Տօքթ. Թիւրապ էֆ. ծանր հիւանդութենէ մը կը տառապի։ Ցաւը գլխուն մէջ է կ'ըսեն բժիշկները։

ՏՈՒՐՔԵՐԸ.— Կոլուած տուրքերէն մէկ միլիոն ոսկիէ աւելի, թէմէթթիւի տուրքէն՝ 226,000 ոսկի եւ զինուորական տուրքէն 400,000 ոսկի չգանձուած մնացած ըլլալով, ասոնց շուտով հաւաքուելուն նկատմամբ հրամաններ տրուեցան Ներքին Գործոց եւ Ելմտական Նախարարութիւններուն։

ԻՍԿԷՆՏԷՐՈՒՆԻ փարոսին տեղը փոխելու համար հարկ եղած քարտէսները ու յատակագիծները պատրաստուած են, սակայն, առ այժմ, տիրող փոթորիկներուն պատճառաւ շինութիւնները յետաձգուած են յառաջիկայ մարտին։

ԴՐՈՇՄԱԹՈՒՂԹ. — Իսլամներու եւ դատարաններու ծախքի հասոյթները կանոնաւորաբար գանձելու համար վերջին անգամ պատրաստուած կանոնագրութեան մը համաձայն պատրաստուելիք թղթադրոշմներուն 15000 գրուշ ծախսելու արտօնութիւն տրուեցաւ։

ՊՈՒՏԱՓԷՍԹԻ Տանուպիուս նաւագործարանին յանձնարարուեցան պատուաւոր նաւաձիգ շոգենաւ մը եւ երկու կաթսաներ՝ Թէրսանէի մէջ նորոգուող մարտանաւերուն համար։

ՊԱՅՐԱՄԻ առթիւ, պարսկական դեսպան Միրզա Րիզա խան ընդունելութիւն մը կատարեց երէկ պարսկական դեսպանատան մէջ։

ՊԷՅՔՕԶԻ Ռէժիի մասնաճիւղէն կատարուած գողութեան խնդրին առթիւ, Շիրքէթի 44 թիւ շոգենաւուն պաշտօնեաներէն Հասան եւ Ահմէտ անունով երկու անձեր հարցաքննութեան ենթարկուած էին։ Ասոնք անմեղ ըլլալով ազատ արձակուեցան։ Հիմա, Պէյքօզի նաւավարներէն Սթէֆօ եւ Եօրկի անուն երկու Յոյներ հարցաքննութեան տակ առնուած են։

ՓՈԹՈՐԻԿԸ.—«Պէշիկթաշ» շոգենաւը որ անցեալ չաբթուան փոթորիկներուն Պանտըրմայի առջեւ խրած էր, եղած օգնութեանց շնորհիւ ազատուած ըլլալով երէկ մայրաքաղաքս եկաւ։

** Թօնլու-Բրնուրի եւ Աֆիոն Գարահիսարի միջեւ Գասապայի երկաթուղւոյ գծին վրայ լեցուած ձիւները մաքրուած ըլլալով, շոգեկառքի երթեւեկութիւնները որոնք ընդհատուած էին՝ վերսկսած են։

** Ուշագի մէջ առատ ձիւն տեղացած է։

ԵԳԻՊՏՈՍԻ դէմ յունական կառավարութեան կողմէ դրուած գարանթինան 7էն 5 օրուան զեղչուեցաւ։

ՁՈՒԿ.—Մայրաքաղաքիս մէջ շաբաթէ մը ի վեր առատ քէֆալ կ'որսացուի։ Կան որ հինգ օխայէն աւելի կը կշռեն։ Գինը ինկած է։

ՈՍՏԻԿԱՆՆԵՐԸ. — Ռումէլիի նահանգներուն մէջ նոր ընտրուելիք ոստիկաններուն՝ օրէնսգիտական հմտութիւնը քննելու համար կազմուող յանձնաժողովներուն պիտի անդամակցին նաեւ նախնական եւ վերաքննիչ ատենի ընդհանուր դատախազները։

ՍԵԼԱՆԻԿԻ վարժապետանոցը գինքրօթիկի փոխել որոշուեցաւ։

ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1էն սկսեալ Սելանիկի նահանգին ընդհանուր հասոյթներուն հարիւրին 5ը պիտի յատկացուի հանր. շինութեանց։

ԵՐԵԿ ԳԻՇԵՐՈՒԱՆ ՀՐԴԵՀԸ.— Երէկ գիշեր ժամը 3ին, Էրէն գիւղի Գօչ Եաթաղը թաղին մէջ Սէլանիկլի նախկին կուսակալ Հաճի Հասան փաշայի տան փարի յարկէն հրդեհ ծագելով այդ տունը եւ քովը գտնուող խոհանոցը միայն այրեր են։

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԱՑՍՕՐՈՒԱՆ

ԲԱՐԻԶ, 1 յուն.— Հանրապետութեան նախագահը այսօր, նոր տարւոյ առթիւ շնորհաւորական բազմաթիւ հեռագիրներ ստացաւ, ի մասնաւորի Նորին Կայսերական Վեհափառութիւն Սուլթանին կողմէ։ Դիւանագիտական մարմինը Էլիզէի պալատը հաւաքուեցաւ։ Պապական նուիրակ Լորէնձէլլի, ըստ սովորութեան բանաձեւը արտասանեց, ի դիմաց ամբողջ դիւանագիտական մարմնոյն։ Պ. Լուպէ շնորհակալութիւն յայտնեց եւ բազմաթիւ անձնաւորութիւններով նախաճաշի նստաւ։

ԼՈՆՏՈՆ.—Հեռագիր մը կը հաղորդէ թէ Հնդկաստանի մէջ հանդիսաւոր կերպով տեղի ունեցաւ Էտուարտ Է.ի թագադրութեան հրովարտակին ընթերցումը։ Այս առթիւ կատարուած հանդէսները մեծվայելուչ եղած են։

ԼՈՆՏՈՆ.—Հնդկաստանի փոխարքա Լորտ Քըրզըն ստացաւ սովին համար եղած փոխատուութեան եռամեայ տոկոսը։

ՎԻԵՆՆԱ. — Աստաուածուն Ֆրանց Ֆէրտինանտ Արհիդուքսը կոմս Լամստորֆը ունկնդրութեան ընդունեց, որ յետոյ նախաճաշեց Կոլուխովսքի կոմսին հետ, եւ ի վերջոյ այցելութիւն տուաւ Օսմանեան, Ֆրանսական եւ իտալական դեսպանատուններ։ Երեկոյին ներկայ գտնուեցաւ Ֆրանց Ֆէրտինանտ արհիդուքսին կողմէ իրեն ի պատիւ տրուած ճաշկերոյթին, որուն ներկայ էին նաեւ Ռուսիոյ դեսպանը՝ կոմս Քափնիստ, դեսպանատան պաշտօնէութեամբ, Կոլուխովսքի կոմսը եւ ուրիշ անձնաւորութիւններ։ Ռուսիոյ արտաքին գործոց նախարարը յետոյ խորհրդակցութիւն մը ունեցաւ Կոլուխովսքի կոմսին եւ Վիեննայի ռուսական դեսպանին հետ։

ԲԷԹՀԷՐՍՊՈՒՐԿ.—Զարին մէկ հրամանին վրայ լուծուեցաւ Բոլ Ալէքսանտրովիչ մեծ դուքսին ընտանեկան յարկը եւ յանձնուեցաւ պատասխանատու վարիչի մը։

ՏՐԷԶՏԷՆ.— Բժշկական խորհրդակցութիւն մը տեղի ունեցաւ երէկ։ Կը հաստատէ թէ՝ Կէօրկ թագաւորը ինֆլուէնցայէ բռնուած է եւ ոչ թէ թոքատապէ։ «Տրէզտրնէր Ջայթունկ» արքայական հրամանագիր մը կը հրատարակէ, որ կը սահմանէ մասնաւոր դատարանի մը կազմութիւնը՝ Սաքսոնիոյ գահաժառանգ զոյգին ամուսնական խնդիրը նկատողութեան առնելու համար։

ՊԷԼԿՐԱՏ — Այն զրոյցը թէ՝ Անթոնիչ հրաժարած ըլլայ արտաքին գործոց նախարարութենէն, կանխահաս կը նկատուի։ Անթոնիչ այսօր Նիշ կը մեկնի։

ՈՒԱՇԻՆԿԹԸՆ.—Միացեալ Նահանգներու արտաքին գործոց նախարար Հէյ, այսօր ստացաւ Քասդրօ նախագահին պատասխանը ի մասին այն առաջարկին, որ կ'ըլլուէր Վենեզուէլայի եւ դաշնակից պետութիւններուն միջեւ տիրող խնդիրը յանձնել Լա Հէյի իրաւարար ատեանին։ Վենեզուէլական հանրապետութեան նախագահը կ'ընդունի այս առաջարկին ընդհանուր սկզբունքները։ Անոր պատասխանը այսօր պիտի հաղորդուի Լոնտոնի, Պերլինի եւ Հռոմի արտաքին գործոց նախարարութիւններուն։

ՎԻԵՆՆԱ.—Ֆրանց Եօզէֆ կայսրը իր պատկերը նուիրեց Լամստորֆ կոմսին։ Այսօր կէս օրին Լամստորֆ կոմսը քաներկու հոգիի սեղան մը տուաւ, որուն ներկայ գտնուեցան Կոլուխովսքի կոմսը, Քափնիստ կոմսը եւ ռուսական դեսպանատան անդամները։ Կէս օրէ վերջը, Ռուսիոյ արտաքին գործոց նախարարը Ֆրանց-Եօզէֆ կայսեր կողմէ հրաժեշտի ունկնդրութեան ընդունուեցաւ։ Տեսակցութիւնը տեւեց քսան վայրկեան։ Երեկոյին Լամստորֆ կոմսը մեկնեցաւ Բեթհերսպուրկ, հրաժեշտ առնելէ վերջ Կոլուխովսքի կոմսէն, որ անոր ընկերացաւ մինչեւ կայարան։

ՊՈՒՏԱՓԷՍԹ . — Հունգարական նախարարապետ ֆոն Զէլ, նոր տարւոյ առթիւ ազատական կուսակցութեան անդամները ընդունելով, ըսաւ թէ ուրախ է որ Աւստրօ-Հունգարիոյ միջեւ հաշտարար կարգադրութեան մասին համաձայնութիւնը յաջողած է։ Այս համաձայնութեան մէջ, յարեց նախարարապետը, ո՛չ յաղթող կայ, ոչ ալ յաղթուող, եւ որ հիմնուած է երկու պայմանադրողներու արդար շահերուն վրայ։ Հունգարական կառավարութիւնը իր շահերէն ոչ մէկը զոհեց, յարգելով միեւնոյն ատեն Աւստրիոյ արդար շահերն ալ։

ՊՈՒՔՐԷՇ.— Խորհրդարանը ընդունեց Զուիցերիոյ հետ առեւտրական պայմանագրութեան՝ մէկ տարուան համար յետաձգուիլը։ Այս երկարաձգումը սերբին ժամանակին ընդունուած է նաեւ Սերպիէն կողմէ ալ։

ՄԱՐՈՔ.—Կացութիւնը շատ ծանր է։ Խնդրոյն մասնակից բոլոր պետութիւնները մարտանաւեր կը ղրկեն։

ՔԱՐԱՔԱՍ.—Պաշտօնում կը շարունակէ գլխաւորապէս Լա Կուայրայի մէջ։

ԼՈՆՏՈՆ.—Բրեթօրիայէն հեռագիր մը կը հաւաստէ թէ Թրանսվալի առաջին պիւտճէն հրատարակուած է։ Գրեթէ հաւասարակշիռ է։

ԼՈՆՏՈՆ.—Ճօն Տօնըլ երեսփոխանը որ երկու տարուան բանտարկութեան դատապարտուած էր, ներման արժանացաւ։

ԲԱՐԻԶ.—Ռուսիոյ, Ֆրանսայի պատերազմական գործոց նախարարները՝ Քուրոբաթքին եւ Անտրէ զօրավարները, նոր տարւոյ առթիւ շնորհաւորական հեռագիրներ փոխանակեցին, որոնցմով երկու դաշնակից բանակներու բարգաւաճումը եւ բարօրութիւնը կը մաղթեն։ Նոյն առթիւ, Լուպէ նախագահն ալ ստացաւ շնորհաւորական հեռագիրներ, որոնց մէջ մասնաւորաբար կը յիշուին Վեհ. Սուլթանին, Ռուսիոյ կայսեր, Յունաստանի թագաւորին, Պարսկաստանի Շահին, Պուլկարիոյ իշխանին եւ ուրիշներու հեռագիրները։

ԲԱՐԻԶ.—Արտաքին գործոց նախարար Տէլքասէ ինֆլուէնցայէ կը տառապի։

ԳԻՇԵՐՈՒԱՆ

ՎԻԵՆՆԱ, 1 Յունվար 1903.— Կոմս Լամստորֆ ուրբաթ օրը Բեթերսպուրկ պիտի դառնայ։

ԲԱՐԻԶ — Բէքինէն կը հեռագրեն թէ ոսկեդրամի հաստատումը շփոթութիւններ առաջ բերած է Շանկայի մէջ։ Կառավարիչները կը մերժեն ու եւ է վճարում ընել։ Դեսպանները խորհուրդ կուտան որ կիները, տղաքը եւ միսիօնարները մեկնին։

ՅՈՎՍԷՓ ԷՖ. ՊԱԼՊԱԼԵԱՆ
(ՄՆՂՐՈՒՆԻ)
ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ
Մուզաֆերիէ Հիւանդանոցին եւ Պարսկական Վարժարանին
Բերա, Մեծ-փողոց, Թագսիմ, թիւ 61
Զըրաձեան Աբառթման

Պալպալեան ամէն օր ակռայի ամէն տեսակ հիւանդութիւններով տառապողները կ'ընդունի, իսկ Ուրբաթ Կիրակի եւ Երեքշաբթի մինչեւ ժամը 5։ Գիշերուան ո եւ է ժամուն կարելի է դիմել Պալպալեանի։

Պալպալեան կ'երաշխաւորէ իր լեցուցած ու շինած ակռաները։ Ցաւերը ակռայ քաշել տալու համար որոշ վարձք մը չկայ. քաշել տուողին կամքէն կախեալ է։

ԱՂՔԱՏՆԵՐՈՒՆ ՁՐԻ

ԱՌԻԹ ՄԸ — Ձմեռնային հագուստներ պատրաստել տալու եղանակն է։ Լաւագոյն դերձակ մը զոր կարելի է յանձնարարել Պ. Էլիաթէճն է, որ Ղալաթիա, Օսմ. Պանքային դիմաց թիւ 46, իր անգլիական վաճառատան մէջ պատրաստ է ամէն տեսակ ու ամէն ձեւով հագուստներ պատրաստելու։ Պ. Էլիաթէճ վճարման մասին մեծ դիւրութիւններ կ'ընծայէ իր յաճախորդներուն։ Այսպէս, կարելի է, շինել տրուած զգեստի մը փոխարժէքին % 30ը վճարել կանխիկ եւ մնացեալը ամսական վճարումներով։ Առիթ մըն է աս, որմէ պէտք է օգտուիլ։

ԾԱՆՕԹ ՓԱՍՏԱԲԱՆ

Օննիկ էֆ. Վարժապետեան իր գրասենեակը Պոլիս Ենի խանէն փոխադրած է Ղալաթիա, Քրէտի Լիոնէի գրամատան կից, Կապալի խան, թիւ 9, 10։

Վարժ զրաւարի մը պէտք կայ
Դիմել «Ծաղիկ»ի Տպարանը

«ԾԱՂԻԿ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (59)

ԿԱԹՆԱՎԱՃԱՌ ԱՂՋԻԿԸ

Բ. ՄԱՍ

Ե.

ՄՕՆՖԷՌՄԷՅԼԻ ԱՅՑԵԼՈՒԹԻՒՆԸ

Եւ որովհետեւ մարդ երբ չունէր դժուար տանիլ սկսի, ալ երկար ատեն չի կրնար վազել, Տրնիզ քայլերը կամացցուց, բայց Ֆօքօ շարունակեց իր վազքը՝ որովհետեւ եօթը տարեկան հասակի մէջ մարդ առանց յոգնութիւն չի կրնար զգալ։

Տրնիզ մօտով բոլորովին զբաղած էր Պեթթրանին իրեն ըսածներովը, եւ ուշադրութիւն չէր ըրեր տղուն՝ որուն հեռանալը չնշմարեց։ Բայց Ֆօքօ շա՛տ աղուոր գիտէր ճամբաները, որով աղջիկը շատ հոգը չ'ըրաւ, երբ նշմարեց անոր իր քովէն կորսուած ըլլալը, եւ վայրկեան մը խոշոր ծառի մը բունին տակը կանգ առաւ, բնաւ հոգը չընելով Բարիզի տղուն դէմը ելլելու համար պատրաստութիւններ տեսնել։

Հազարաւոր մտածումներ տակն ու վրայ կ'ընէին զինքը, բայց ամէնէն աւելի տիրականը անոնց մէջէն, ա՛յն էր որ, Օկիւսթ գիւղ չէր եկած, վախնալով որ կը սիրուէր։

—Արդեօք իրա՞ւ է որ ան բանը կը մտածէ, ըսաւ ինքնիրեն Տրնիզ. թերեւս չէ՛ հասկցած անոր միտքը այդ պարոն Պեթթրանը . . . Իրա՞ւ է միթէ որ պարոն Օկիւսթ առանց խորշանքի մէկը ըլլայ։ Բայց ծեր մը չի՛ կրնար ամբողջ այդպիսի բաներուն թափանցել . . . Եւ ամէն բանէ զատ, ինծի ի՞նչ ըրած է որ մինչեւ հիմա…, որովհետեւ ես չե՛մ սիրեր զինքը։ Պ. Պեթթրանին ըսածին պէս ի՞նչ պատճառ կայ որ գիս առաջնորդէ զայն սիրելու . . . Անկէ ետքը գիս պիտի ծաղրէ, չէ՞, Օ՛, բայց, վտանգաւոր բա՞ն մըն է միթէ առանց Բարիզցի երիտասարդի մը հետ ամուսնանալս…

Աղջիկը ասոնք ըսելով մէկտեղ, մէկ կողմէն գլխարկը, գոգնոցը կը շտկէր, կուրծքը կը կոճկէր, եւ ինքն իր վրայ նայելով կ'ըսէր.

—Աստուա՛ծ իմ, ո՛րքան տարօրինակ վիճակ մը ունիմ այսօր . . . Եթէ առտուընէ գիտնայի . . . կամ եթէ գուշակած ըլլայի . . . Պարոնը աղուոր չպիտի գտնայ զիս . . . Օ՛, հո՛գս։ Բայց մարդ չ'ուզեր ամէն պարագայի մէջ անխնամ եւ անճաշակ դէմք մը ունենալ . . .

Տրնիզ լմնցնելով վերջապէս իր զարդարանքը, ծառին քովէն հազի՛ւ պիտի հեռանար, երբ ձայն մը լսեց յանկարծ։ Օկիւսթն էր։

Ձայն ճանչցաւ . . . ուստի շունչ առնելու համար քիչ մըն ալ կանգ առնելու պէտք ունէր։

Օկիւսթ մինակ չէր, գիրուկ ու խելօք գեղջկուհիի մը հետ կը խօսակցէր իր ձիին վրայէն՝ զոր կամաց կամաց իր կամքին կը քալեցնէր։ Տրնիզ, որ մեծ ծառին ետեւի կողմը կը գտնուէր, Օկիւսթէն չնշմարուեցաւ։

Գեղջկուհին ծառին յետոյն քայլ մը անդին կանգ առաւ ալ, ու ըսաւ Օկիւսթին՝ առանց Տրնիզը նշմարելու.

—Մնաք բարով, պարոն, ես աս ճամբէն պիտի երթամ, ու դուք, որովհետեւ Մօնֆէռմէյլ կ'երթաք, ձեր ճամբան աս՛ է. նա՛, չէր չիտակ։

—Սիրո՛ւն աղջիկս, ըսաւ շատ մը Օկիւսթ ձիին սանձը ձեռքէն ձգելով բոլորովին, ու վար գառնելով շատ մը գեղջկուհին բռնելու համար, անանկ շատ մը չպիտի բաժնուինք իրարմէ, պէտք է որ, գոնէ մնաք բարով մը ըսենք սանկ իրարու . . .

—Թո՛ղ տուէք զիս՝ պարոն, ձգեցէ՛ք . . . չեմ կրնար դիմանալ։

—Ո՛չ անքան որքան դուք հաճելի կ'երեւնաք ինծի։

—Ուրեմն ձիէն վար գառնելուս պէս, այդքան աղուոր եղա՞ք ինէ, հէ՞։

—Ամէն ատեն անանկ կ'ըլլամ։

—Որոտամի կայծակէ մը աւելի գէշ է աս . . . Բայց ա՛հ, պիտի ձգէ՞ք զիս։

—Երբ պագնեմ մէյ մը։

—Չէ՛, չըլլար . . . Զգուշացէ՛ք ուրեմն, պարոն, շուրջերնիդ ալ ուշադրութիւն ըրէք. դուք երբ աղջին ինծի հետ խօսելու զբաղած էք, ձեր ձին գլուխը առեր կ'երթայ կոր։

—Ետքը կը գտնա՛մ զայն։

—Նայեցէ՛ք անգամ մը, Նիքօլաին լուբիաներուն մէջ մտեր է։

—Թո՛ղ ուտէ։

—Պա՛րոն, կ'ըսեմ կոր ձեզի որ, պիտի պոռամ եթէ . . .

Համբոյրի մը չայինը գեղջկուհիին խօսքը բերանը ձգեց եւ մինչեւ Տրնիզին սրտին մէջը արձագանգեց՝ որ ամէն բան լսելով ու տեսնելով, տեղէն չէր շարժեր բնաւ։

(Շարունակելի)

ԸՆԴԱՐՁԱԿ ՕՐԱՑՈՅՑ
Ս. ՓՐԿՉԵԱՆ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻ
1903 ՏԱՐԻՈՅ

Հրատարակուեցաւ Ս. Փրկչեան Հիւանդանոցի Ընդարձակ Նոր Օրացոյցը նորագոյն եւ ճոխ ու կարեւոր պարունակութեամբ, որ այս անգամ պատրաստուած է կարեւոր տեղերէ ստացուած հրահանգաց համաձայն։ Տոմարի բաժինը կը պարունակէ սովորական օրացոյցը՝ արական ու իգական անուններու տօնախմբութեանց օրերը աւելի ճոխացած, փոփոխուած անուններու յաւելուած մը, անցած հինգ եւ գալիք հինգ տարիներու համառօտ օրացոյցը, հին ու նոր եւ ուրիշ գործածական տումարներու վերաբերեալ տեղեկութիւններ։

Ընդհանուր գիտելիքներու մասին մէջ կը գտնուին տիեզերական պատմութեան վերաբերեալ նշանաւոր թուականներ, եւ վերջին դարերու հայ մատենագրութիւններէ քաղուած եկեղեցական ու գրական, բարեգործական, գրական, գիտական եւ արուեստագիտական թուականներ, ինչպէս նաեւ աշխարհագրական համառօտ ծանօթութիւններ եւ աշխարհի վեհագոյնագ ծննդեան եւ գահակալութեան թուականներ։

Պետական վիճակագրութեան բաժնին մէջ կը գտնուին Օսմանեան Պալատի Օգոստափառ Ինքնակալաց անուններն եւ թուականներ, Օսմանեան կայսրութեան ամփոփ աշխարհագրութիւնը, նախարարութիւնը, մեծ պաշտօնէութիւնը, Հայ ատեանները եւ Հայ պաշտօնատարները։

Հայ. եկեղեցւոյ բաժնին մէջ գրուած են ամենայն Հայոց կաթողիկոսութեան ինչպէս նաեւ Կիլիկիոյ, Աղթամարայ, Երուսաղէմի ու Կ. Պոլսոյ Աթոռներուն գաւազանագիրքը, Թուրքիոյ Հայոց Պատրիարքարանը, Թաղօրայք մայրաքաղաքիս, Առաջնորդական Վիճակներ Պատրիարքութեան եւ ուրիշ տեղերու։ Ասոնցմէ զատ նըշանակուած են նաեւ Հայ-հռոմէական եւ Հայ-բողոքական ու Թուրքիոյ արեւելեան Քրիստոնեայ համայնքներուն հոգեւոր պետերը եւ անոնց վարչութիւնները։

Գործառնական ու գործածական բաժնին մէջ հաւաքուած են կարեւոր նիւթեր, ինչպէս դրամատունք, Օսմանեան կայսերական պանքա, դրամներու բաղդատական ցուցակ, զանազան տէրութեանց չափեր ու կշիռներ, Անատոլուի երկաթուղւոյ վաճառքներու սակացոյց, քարափ, տօնավաճառներ, Թղթատար չոգենաւներ, հեռագիր, Թղթատարութիւն, Նամակատուներ, Կ. Պոլսոյ Հայ բժիշկները, Հայ ճարտարապետները, Հայ փաստաբանները, վկայեալ ուսուցիչները։

Իբր յաւելուած՝ գրուած են նաեւ տպագրական նիւթերու մէջ տեղի ունեցած փոփոխութիւնք, նիւթոց ցանկ, ընդարձակ այբբենական ցուցակ եւ այլն։

Հոգաբարձութիւնս, որ հիւանդանոցի Ընդարձակ Օրացոյցին քանի տարիներէ ի վեր գտած ընդունելութեանն քաջալերուած ենք՝ ալ իր կողմանէ ամէն ջանք ի գործ կը դնէ սոյն կարեւոր հրատարակութիւնը հետզհետէ աւելի օգտաշատ եւ չաճեկան ընծայելու. կը յուսայ թէ Պատ. հասարակութիւնը այս անգամ եւս գնահատելով անոր կարեւորութիւնը, մանաւանդ ի նկատի առնելով գոյացելոյ հասոյթին՝ Հաստատութեանս վերաբերիլը, պիտի հաճի պէտք եղածին չափ գնել անկէ, որ դարձեալ 10 դր. է կը ծախուի Հիւանդանոցիս գրասենեակն ի Մեծ Նոր Խան եւ բոլոր գրավաճառաց քով։

ՆՈՐՏՏԱՅՉԷՐ ԼՈՅՏ
NORDDEUTSCHER LLOYD
Paquebot poste Impérial Allemand

Նիւ Եօրքի գիծ, ճեպընթաց

ՔԱՅԶԷՐ ՎԻԼՀԷԼՄ ՏԷՐ ԿՐՕՍԷ, Շէրպուրկէն 13 Դեկտ.

ՊՐԱՆՏԷՐՊՈՒՐԿ, Պրէմէնէն 6 Դեկտ

ՖՐԱՆՔՖՈՒՐԹ » 13 Դեկտ

ՆԷՔԱՐ « 20 Դեկտ.

ՊՐԷՍԼԱՈՒ » 27 Դեկտ.

ԹՐԱՎԷ, Ճենովա-Նափոլիէ 6 Դեկտ.

Պրեմեն Պալթիմորի գիծ

ՔԱՐԼՍՐՈՒՀԷ, Պրէմէնէն Պալթիմոր 18 Դեկտ.

ՄԱՔՆ, Պրէմէնէն Պալթիմոր 29 Դեկտ.

Պրեմեն-կալվեսդոնի գիծ

ՖՐԱՆՔՖՈՒՐԹ. Պրէմէնէն Կալվէսթոն 13 Դեկտ.

Պրեմեն-Քուպայի գիծ

ՄԱՆՑ, Պրէմէնէ, 14 Դեկտ. Քուպա, Հավանա, Մանզանիլօ։

Պրեմեն-Պրազիլիոյ գիծ

Հանդիպելով Պահիա, Ռիօ Ժանէյրօ։

ՔՐԷՖԷԼՏ, Պրէմէնէն 1 Յունվ.

ՀԷԼԿՈԼԱՆՏ, 20 Դեկտ.ին պիտի մեկնի Պրէմէնէն եւ պիտի երթայ Լա Բլաթա, Քորունա, Վիլլակարչիա եւ Վիկօ։

Ծայրագոյն Արեւելքի գիծ

ՏԱՐՄՇՏԱՏ, Ճէնովա-Նափոլիէ 10 Դեկտ.

ՇԹՈՒԹԿԱՐՏ, Ճէնովա-Նափոլիէ 24 Դեկտ.

ՊԱՄՊԷՐԿ, Ճէնովա-Նափոլիէ 12 Դեկտ.

Հանդիպելով Բէ-Նանկ, Սինկափուր, Հօնկ Քօնկ, Շանկայ Նակազաքի, Հիօկօ եւ Եոքոհամա։

Աւստրալիոյ գիծ

ԲՐԻՆՑ ՐԷԿԷՆԴ ԼՈՒԻԲՕԼՏ, Ճէնովա Նափոլիէ 9 Դեկտ.

ՖՐԻՏՐԻՀ ՏԷՐ ԿՐՕՍԷ Ճէնովա-Նափոլիէ 30 Դեկտ.

Հանդիպելով Քոլօմպօ, Ֆրէմէնդըլ, Ատէլայտ, Մէլպըրն եւ Սիտնէյ։

—=—

Պէտք ընդունի ապրանք եւ ուղեւոր վերոյիշեալ նաւահանգիստներուն համար։

Աւելի տեղեկութիւն առնելու համար դիմել Գործակալներուն

Կ. ՀԱՄԲԱՐՁՈՒՄԵԱՆ ԵՒ Ժ. ՏԷՔՈՒԱՆ

կալաթա, Գարաքէօյ Եէնի Խան, Nº 21

Ծան.—Գործակալներն յանձնառու կ'ըլլան ապրանքներն ուղղակի Կ. Պոլսէն փոխադրել յիշեալ նաւահանգիստներէն մին։

ՊԱԼՔԱՆ
ԱՌԱՋՆԱՇՆՈՐՀԵԱԼ ԱԶԳԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ. Ի ՍՈՖԻԱ

Դրամագլուխ, Պահեստ եւ Երաշխաւորութեան գումար

ՖՐԱՆՔ 7.500.000

Դրամատուն Ընկերութեան ի Թուրքիա ԳՐԷՏԻ ԼԻՕՆԷ

Ընկերութիւնը չներկայացուած Գաւառներու մէջ Գործակալներ կը ՓՆՏՌՈՒԻՆ

ԹՈՒՐՔԻՈՅ ԸՆԴՀ. ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ
Կ. ՊՈԼԻՍ, Ղալաթիա, Ճէզիր խան, թիւ 1—2.

Գ. ԳԱԲՐԻԷԼԵԱՆ
ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ
Բերա, Մեծ-փողոց, կալաթա Սէրայի դպրոցին դէմ, թիւ 200

Գչ. Եչ. Շբ. օրերը առաւօտուն կանուխէն մինչեւ երեկոյ ժամ $11\frac{1}{2}$։

Բչ. Դչ Ուր. օրերը 6էն $11\frac{1}{2}$։ Կիրակի օրերը ժամադրութեամբ։

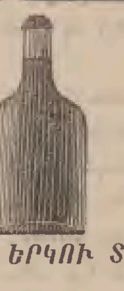

ԱՆԱՐԱՏ
ԹԱՇ-ՏԷԼԷՆԻ ՋՈՒՐ
ՀԱՄԵՂ ԵՒ ԱՌՈՂՋԱՐԱՐ
ՑԱՆՁՆԱՐԱՐՈՒԱԾ ՔՈԼՈՐ ԲԺԻՇԿՆԵՐՈՒ ԿՈՂՄԷ ԱՆԽՏԻՐ
ԿԸ ԾԱԽՈՒԻ
ԵՐԿՈՒ ՏԵՍԱԿ ՊԶՏԻԿ ՇԻՇԵՐՈՒ եւ ՃԵՐՄԱԿ ՀԱՋԱՐՆՈՑՆԵՐՈՒ ՄԷՋ
Մասնաւոր կնիքներով եւ էտիքէթներով գոցուած
ՁԳՈՒՇԱՆԱԼ ԿԵՂԾԷՆ
ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻՆ Է
Ղալաթիա, Եէր Ալթը Ճամիի կողմը, Խրխովէրկի խանին տակ, թիւ 5
ՕՀԱՆ ՔՈՒԼԱՔԵԱՆ ԵՒ Ի ԽԱՆՈՒԹԸ

ՆԻՔՈԼԱ ԱՔՈՍՏՈԼԻՏԻՍ
ΝΙΚΟΛΑ ΑΠΟΣΤΟΛΙΔΗΣ

կալաթա, Թիւնէլին կից, թիւ 6

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
ՊԱՏՐԱՍՏ ԵՒ ՅԱՆՁՆԱՐԱՐԵԱԼ ԿՕՇԻԿՆԵՐՈՒ

ԹԱՑՀՄԱՆ ԵՂԲԱՐՑ
ԿՕՃԱԿԻ ՄԵՔԵՆԱՅ
Թէ՛ դերձակներու եւ թէ կանանց զգեստներ կարողներու համար անհրաժեշտ

ԿՈՃԱԿԻ ՄԵՔԵՆԱՅ

ՄԻԱՅՆ 46 ՖՐԱՆՔՈՎ

Թայհման եղբարց կոճակի մեքենայով կը շինուին 16 տեսակ թէ մեծ եւ թէ փոքր կոճակներ։

Մէկ ժամուան մէջ 185 կոճակ

ՄԵԾ ՄԹԵՐԱՆՈՑ

Կալաթա, Պէզիրճի Միւլք Թիւ 1խան

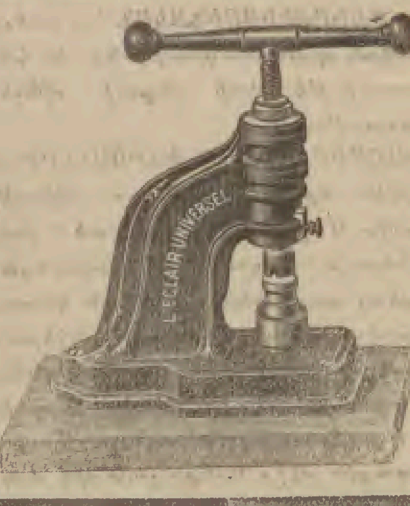

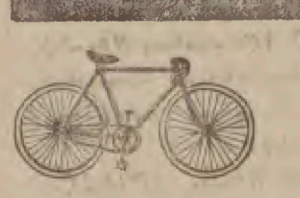

ԹԻՒԹ ՓԱՓԱԶԵԱՆ
Բերա Բումիկի Բաստամ

Մեծ մթերանոց հեծելանիւներու եւ յարակից ամէն տեսակ հեծելանիւի կազմածներու, լապտերներու, օդամուղ գործիներու, եւլն. եւլն. եւլն.

ՊՈՍՖՈՐ ՀԵԾԵԼԱՆԻՒՆԵՐ

մասնաւորաբար արեւելքի համար պատրաստուած

ՄԱՍՆԱՒՈՐ ԱՇԽԱՏԱՆՈՑ

Հեծելանիւներու շինութեան եւ նորոգութեան համար

ԵՒԱՆԿԻՒՆ ՄԱՐՔԱՅԵՎ
ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՃՇՄԱՐԻՏ ԼԱՍԹԻՔՆԵՐԸ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԵԱՄԲ ԳՆԵՑԷՔ

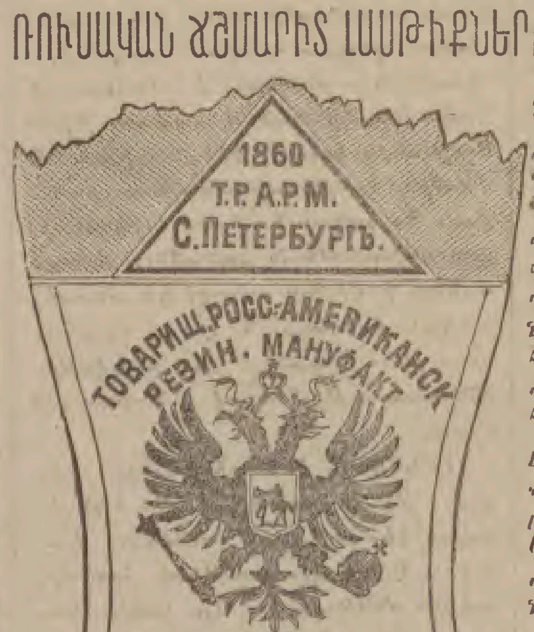

Իրենց տոկունութեամբ եւ ազնուութեամբ ռուսական լաստիք կաշիներուն գտած ընդունելութիւնը պատճառ եղած է, որ շատ մը կեղծեր ողողեն հրապարակը։ Խանութպաններէ առանք ալ օգտուելով յաճախորդներու անգիտութենէն, իբր ռուսական ճշմարիտ լաստիք՝ միեւնոյն գնով կը կլլեցնեն այս կեղծերը հասարակութեան։ Հետեւաբար ռուսական ճշմարիտ լաստիք գնելու համար պէտք է ուշադրութիւն ընել լաստիքներու տակի եռանկիւն մարքային, որուն մէջ պէտք է գրուած ըլլայ 1860 թուականն եւ Սէն Բեդերսպուրկ բառը, ռուսերէն լեզուով։ Ռուսական ճշմարիտ լաստիքներուն կեղծերն ունեցած գլխաւոր տարբերութիւնն եռանկիւն մարքային այս պարունակութիւնն է։ Հետեւաբար կը խնդրեմ որ խանութպաններէն այս մարքան պահանջէք։

Ամ. երկիրներու համար միակ Ներկայացուցիչ

24—24 Մ. Ժ. ՍԻՐԺԱՆՕՖ

ԱՐԱՄ ԳԱՐԱԳԱՇԵԱՆ
ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ
Պոլիս, Պանչէ Պաքու, Պին-Պիր-Ջէզլիտին դիմաց

ԱՐԱՄ ԳԱՐԱԳԱՇԵԱՆ ամէն առաւօտ կանուխ կը գտնուի Սկիւտար, Ինատիյէ, Տօղրամաճը փողոց իր բնակարանը։
Ամէն օր 5—11 դիմել Պոլիս, Պանչէ Պաքու
Պին-Պիր-Ջէզլիտին դիմաց
Կիրակի օրերը ժամադրութեամբ

ՄԱՆՈՒԿՆԵՐՈՒ ԵՐԿՐՈՐԴ ԳԻՐՔԸ
ԲԱԶՄԱՊԱՏԿԵՐ
Հարպիկ քերականէն ետքը, ընթերցանութեան եւ վարժութեան համար միակ դասագիրքն է։ Գինը 60 փարայ։
Կեդրոնատեղի ՄԱՐԳԱՐԵԱՆ ԳՐԱՏՈՒՆ

Ա. ՏՈՒՇ
ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ ԹԱԳՈՒՆ ԳԻՏՈՒԹԵԱՆՑ
ԳԻՆ 20 ԴՐՇ. Թարգմանեց Ն. ՃԻՎԱՆԵԱՆ ԳԻՆ 20 ԴՐՇ.
Դիմել ՄԱՐԳԱՐԵԱՆ ԳՐԱՏՈՒՆ, Կ. Պոլիս, Մերճան փողոց թիւ 57

ՊԱՏԱՍԽԱՆ
Շատեր կը հարցնեն թէ՛ կարճ միջոցի մէջ Անգլիերէն կամ Ֆրանսերէն սորվելու համար ՄԱՅՍԹԵՐՍՉԱՖԹ ՍԻՍԹԷՄը ո՛ւրկէ առնելու է։

Մի միայն ՄԱՐԳԱՐԵԱՆ ԳՐԱՏՈՒՆԷՆ, երբ 30 դրուշ դրկէք, առանց թղթատարի ծախքի ձեռքերնիդ կը հասնի ապահովաբար։ րգ

ՄԱՐԳԱՐԵԱՆ ԳՐԱՏԱՆ
գրացուցակը ձրի կը տրուի փափաքողներու

26—30

ՃԱՐՏԱՐԱՊԵՏ
ՍԱՐԳԻՍ ԹԱՇՃԵԱՆ
ՎԿԱՅԵԱԼ ԿԱՅՍ. ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԻՑ ՎԱՐԺԱՐԱՆԷՆ
Կը ստանձնէ շինութիւններ իրենց կամ տէրերու հաշւոյն
Կը կատարէ ճարտարապետական ամէն տեսակ աշխատութիւններ
Գաւառներէ կ'ընդունի յանձնարարութիւններ
Պատրաստութիւն շինութեանց յատակագիծներու
Ի հարկին այցելութեամբ կը կատարէ գաւառներու մէջ եղած գործեր
ՍԿԶԲՈՒՆՔ
Ճշգրտապահութիւն եւ գինուամատչելի պայմաններ
Կալաթա, Մահմուտիէ ճամբան, թիւ 42

ՀԱՃԻ ՍԱՐԻՍ
ՕՍՄԱՆԵԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ՇԱՔԱՐԵՂԷՆՆԵՐՈՒ
Բերա, Մեծ փողոց, թիւ 136.
ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԵՐ
Բերա, Մեծ փողոց, թիւ 54.
Ղալաթիա, Թօբհանէ ճամբան, թիւ 101.
Հարսանիքներու եւ կրկնանուներու համար գեղեցիկ պատրաստուած, ինչպէս նաեւ կանխաւոր պատուէրներու

ԼՈՒՍԱՆԿԱՐՉԱՏՈՒՆ
Տ. ԺՕԶԷՖ
360, Բերա, Մեծ-Փողոց, 360
Սենթ Անթուան եկեղեցւոյն դէմ
Ամէնէն կատարելագործեալ եւ նորագոյն գործիքներով կը պատրաստուին Ամէն տեսակ եւ ամէն մեծութեամբ
ԼՈՒՍԱՆԿԱՐՆԵՐ
Այստեղայ ամանտրեալ
Բրոմիւրի եւ մեծցուած (ակրանոսքոպիք) խտանկար եւ ջրանկար
Փափաքողաց բնակարաններու մէջ ալ պատկեր կը հանուի

SAMUEL MENASSÉ & Cie
ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԹՂԹԵՂԷՆԱՑ
Պոլիս, Մարբուճեըլար, Թիւ 8—10
Մասնաճիւղ Ղալաթիոյ մէջ
ԹՂԹԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ «ԼԱԹԻՖ»
Մահմուտիէ փողոց, թիւ 25 Մահմուտիէ փողոց, թիւ 25

Կ. ԵԱՎՐՈՒԵԱՆ ԵՒ Յ. ԻՍԱԳՈՒԼԵԱՆ
ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԹԷՅԻ ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
Պոլիս, Պանչէ Պաքու,
Ճեյալ օղլու խանին կից, թիւ 40

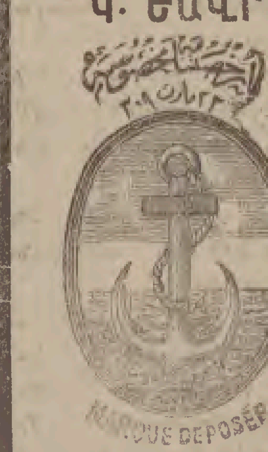

ԱԶՆԻՒ ԹԷՅԵՐ
ԱԺԱՆ ԹԷՅԵՐ
ԹԷՅԻ ԸՆՏԻՐ ԽԱՌՆՈՒՐԴՆԵՐ
ԵԱՎՐՈՒԵԱՆ-ԻՍԱԳՈՒԼԵԱՆ ԹԷՅԻ ԽԱՌՆՈՒՐԴՆԵՐԸ
ԱՆՄՐՑԵԼԻ ՏԵՍԱԿՈՎ ԵՒ ԳԻՆՈՎ

Գաւառներէ կ'ընդունուին ամէն քանակութեամբ յանձնարարութիւններ կը կատարուին ամենայն ճշդապահութեամբ

ԹԷՅԸ ամէնէն առողջապահիկ ըմպելին է
ԹԷՅԸ ամէնէն աժան ըմպելին է
ԹԷՅԸ ամէնէն անվտանգ ըմպելին է
ԹԷՅՆ է որ կը զուարճացնէ մարդուս միտքը

Ա. ԱԼԷՄԵԱՆ
ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ԹԷՅԻ

Թահմիզ փողոց, թիւ 49

Ա. ԱԼԷՄԵԱՆ թէյի մեծ վաճառատունը ունի ամէն տեսակ հասուէտ ու համեղ ազնիւ տեսակէ թէյեր, շատ աժան գիներով։ Գաւառներէ կ'ընդունուին ամէն տեսակ յանձնարարութիւններ եւ կը գործադրուին կատարեալ ճշդապահութեամբ եւ ուղղութեամբ

ՖԷՆԻՔՍ ՕԹՐԻՇԻԷՆ
ԿԵՆԱՑ, ՀՐԴԵՀԻ, ԾՈՎՈՒ
ԿԱՅՍ. ԹԱԳ. ԱՌԱՆՁՆԱՇՆՈՐՀԵԱԼ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ Ի ՎԻԷՆՆԱ 1860ին

Գալաթիա Հաճօբուլօ խան, թիւ 52, 53, 54, 55, 56

ԼԻԱԶՕՐ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉ՝ Գ. ՖԵՐԱՏԵԱՆ

Ֆէնիքս Օթրիշիէն Ընկերութեան կենաց ապահովագրութեան օրինակ մը.— 35 տարեկան մէկը որ կ'ուզէ ապահովագրուիլ Ֆէնիքս Օթրիշիէն ընկերութեան 20000 Ֆր.ի եւ քսանեհինգ տարուան համար, տարեկան 925.80 Ֆրք. պիտի վճարէ. ու պայմանաժամուն պիտի ստանայ 31266 Ֆրք. հնչուն դրամ ամբողջովին։ Իսկ եթէ մեռնի զոր օրինակ, 10 տարիէն, իր ժառանգորդները անմիջապէս պիտի ստանան 21314.62։

Այս ամէն գումարները ԱՆՈՒԱՆԱԿԱՆ չեն, այլ ԻՐԱԿԱՆ, եւ Ֆէնիքս Օթրիշէն ընկերութիւնն այս գումարներուն վճարումը կ'երաշխաւորէ իր բոլոր ստացուածով։

Ա. Զ Դ
Գարթալի մէջ, Եազանճը Հասանէի կոչուած տեղը Փափազօղլու Մարտիկի պարտէզին կից 2400 կանգուն գետինը ծախու է։ Գնելու փափաքողները եւ կամ աւելի մանրամասն տեղեկութիւն առնել ուզողները պէտք է դիմեն «Ծաղիկ»ի տպարանը, Կալաթա, Պալըգ Բազար, Պալըշանիլու խան թիւ 7։

ՄԻ՛ ԿԱՐԴԱՔ
Ձեւաւոր ու գիմացկուն հովանոցներ եւ հովանոցներու հինցած կերպասները փոխելու համար թէ դաւ մնաքին, եւ թէ բրդախառն մետաքսէ, տոկունութիւնը փորձուած, կերպասներ կը գտնուին, Ղալաթիա, կամուրջին գլխի երկու անկիւնները, հանրածանօթ հովանոցավաճառ Մինասեան Հայկազնի քով։

Գիները . . . ո՜վ գիտէ. անգամ մը փորձեցէք։

Արտօնատէր Ա. ՍԱԳԱՐԵԱՆ
Տպագրութիւն Սագաեան Տպարան